№ 202 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאָגעבלאַט

צמאַנציגסטער יאַהרגאַנג | 30 sierpnia 1927 r. | דינסטאַג, ב׳ אלול תרפ״ז | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאַווער 16. טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 75, פון אַדמיניסטראַציע 47

נייער לופט-רעקאָרד איבערן אַטלאַנטיק

לעווין אַבגעפלויגען אַליין קיין אַמעריקאַ.

לאָנדאָן, 29. אויגוסט (סב.) די צוויי אַמעריקאַנער לופט-פליהער בראָק און שלי וועלכע האָבען אַהערגעלאָזען פּאָרטמוטאַ אַבגעהויבען זייער לופט-רייזע פון דעטרויט זענען אַריבער דעם אַטלאַנטיק און גערלאַנדעט 10 אוהנער זענען זיי אָנגעקומען אויף'ן פליה-פּלאַץ אין קראָי-דאָן אין ענגלאַנד. אַ ריזיגער המון איז געקומען מקבל פנים זיין די לופט-פליהערס. דאָס איז געווען זייער ערשטער עטאַפּ פון דער לופט-רייזע אַרום דער וועלט. די רייזע האָט געדויערט 23 שעה מיט 14 מינוט.

מינכען. 29. אויגוסט (א. ו.). הייגט 4 נאַכט. האָבען די צוויי אַמעריקאַנער לופט-פליהער שלי בראָק געלאַנדעט אויפ'ן מינכענער פליה-פּלאַץ.

לעווין פליהט.

לאָנדאָן, 29. אויגוסט (אַטע). הייגט איז דער פריה האָט זיך לעווין אויפגעהויבען אויף זיין לופט-שיף מיט קאָלומביאַ אוי אַזוי אַבגעפלויגען קיין אַמעריקאַ. נאַכט. האָט מען איהם געזעהען איבער דראָיטאָן און ענגלאַנד.

בלוטיגע געשלעג צווישען פּוגראָמשטשיקעס און קצבים אין פּראַגער שחט-הויז.

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). געשטען ביי נאַכט איז אין פּראַגער שחט-הויז אויסגעבראָכען אַ געשלעג צווישען יידישע פּוהרמאַנעס און קצבים.

מען האָט געלאָזט אין גאַנג מעסערס, רעוואָלווערען, אייזערנע שטאַנגען און אַנדערע כלי משחית. דער פוהרמאַן פּי-רשט און מרדכי ניסם זענען פאַרוואונדעט.

בעזייטיגט געוואָרען איינציגע שווערינקייטען פאַר עמיגראַנטען.

וואַרשאַ. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין צוזאַמענהאַנג מיט די שוועריגקייטען פאַר עמיגראַנטען פון פּוילען קיין אַמעריקאַ, האָט די פּוילישע רעגירונג אונטערגענומען טריט פאַר די עמיגראַנטען פון דער אַמעריקאַנער רעגירונג און אַלס רעזולטאַט זענען איינציגע שוועריגקייטען בעזייטיגט געוואָרען.

גענוואַרען. די צוגעקומענע פּאַליציי האָט ערעשט נעמאַכט אַ סוף צום בלוטיגען געשלעג. איינציגע פון די שלעגער זענען אַרעסטירט געוואָרען.

באַגאַמאָלאָוו — סאָוויעטישער אַמבאַסאַדאָר אין וואַרשאַ.

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). די פּוילישע רעגירונג האָט גענעבען איהר הסכמה צום נייעם קאַנדידאַט אַלס סאָוויעטישער אַמבאַסאַדאָר אין וואַרשאַ. ער האָט דיפּלאָמאַטישע פּראַקטיק באַגאַמאָלאָוו, דער נייער סעקרעטאַר און שאַרגע דאַפער און לאַנג ראַט פאַר דעמאָנסטראַציע.

שפּעטער איז ער געווען סעקרעטאַר פון דער סאָוויעטישער אַמבאַסאַדע אין וויען. באַגאַמאָלאָוו איז איינער פון די פעהיגסטע סאָוויעטישע דיפּלאָמאַטען און דער סאָוויעטישער אינעלעקטועלער פּאָליטיק ווי אויך און דער קאָמוניסטישער מעטאָדע קענט האָט ער זיך נישט בעטייליגט.

זכרונות וועגען ווילהעלם'ס דעם 2. בעזוך אין ארץ-ישראל.

ניו-יאָרק. (י. ט. א.) אין די מעמואַרען פון עסטעלע בליט, דער עקס-פּער פון פּרעסטאַנטער לאַנגיעהריגען ירושלים'ער בישאָף בליט, וואָס זענען דאָ נישט לאַנג דערשינען, געפינען זיך אויך געוויסע פּרטים וועגען בעזוך פון קייזער ווילהעלם דעם 2-טען אין ירושלים פאַר דער מלחמה. פּרעלאַטין בליט דערצעהלט:

„דער קייזער האָט געהאַנדעלט זעהר גרויסע בלויע אויגען אויף מיין פאָטער און האָט געפרעגט: צי גלויבט איהר אין דער צוקונפט פון יודען? מיין פאָטער האָט געענטפערט, אז ער גלויבט אומבעדינגט אין דער צוקונפט פון יודען. דאַן האָט דער קייזער שאַרף געזאָגט: איך בין מיט אייך נישט מסכים. וואָס פאַר אַ צוקונפט קען האָבען אַ פאָלק, וואָס האָט אונזער אויסלייזער געקרייציגט אויפ'ן קרייץ. אין מען לאַנד האָבען די יודען געלד, אָבער זיי ווערען נישט בעהאַנדעלט גלייך מיט אַלע ווי בייא אונז דאָ".

הוי, נפלה עטרת ראשנו!

אחרי מחלה כבדה וממושכה גוע ויאסף אל עמיו איש המצוין והחסיד

נ״ע יהודה יוסף ב״ר אברהם יצחק ז״ל

זילבערגלייט

(הנקרא ר׳ לייביש זילבערגלייט מקינצק)

בשנת הששים ושבע לימי חייו.

הלוי׳ תהי׳ היום יום ג׳ שופטים, ב׳ אלול תרפ״ז בשעה 1 אחה״צ

מבית החולים ע״ש פאָזנאַנסקי רחוב גובת-טרגובה 1.

אשרויים בצער עמוק:

אשתו, בנו, בנותיו, חתניו, כלתו ונכדיו.

פון „בית אברהם" לאָדז

אנגראַדאָוואַ 10 מיט גן-ילדים

דאָס אַנשרייבען תלמידים אין אַלע מחלקות, ווי אויך אין בן-ילדים דויערט המשך. עס ווערט ערעפענט אַ העבערע קלאַס. די למודים הויבען זיך אָן דאָנערשטאַג ד׳ אלול דעם 1/9 ד. י.

המנהל אברהם שלאַמאָוויטש.

בעמ.: אין גן-ילדים ווערען אָנגענומען קינדער פון 3 יאָהר אָן.

7-קלאַסיגע העברעאישע קאָאָעדוקאַציאָנס-שולע אויפ'ן נאָמען פון

שלום עליכם

פון דער געזעלשאַפט פאַר יוד. פאָלקס-שולען און פאַר שול-ערציהונג אין לאָדז

פּאָלודניאָוואַ 11, טעל. 34-13 פּאָלודניאָוואַ 11, טעל. 34-13

איינשרייבונגען אין די קלאַסען I, II, III, IV, V, VI, VII, דויערען. די שולע, וואָס עגזיסטירט זייט 12 יאָהר, איז פאַרזעהן מיט די בעסטע לעהרען-כחות און נעמט אַרום נעבען דעם פולען פּראָגראַם פון א 7-קלאַסיגער פאָלקס-שול, אַ ברייטען פּראָגראַם פון יודישע למודים ווי: העברעאישע שפּראַך, יודישע געשיכטע, תנ״ך, העברעאישע און יודישע ליטעראַטור, משנה, געאָגראַפיע פון ארץ-ישראל. אַבסאָלווענטען פון דער שולע קענען אַרייַנטרעטען אין 5 קלאַס פון יודישע גימנאַזיעס. די שול-קאַנצעלאַריע, פּאָלודניאָוואַ 11, פּראָנט I שטאָק, איז עפן מעגליך פון 9—2 פאַרמ. און פון 4—6 נאָכמ.

די דירעקציע.

גמנסיה עברית „יבנה"

בלודז, ציגלנינה 75

תלמידים חדשים מתקבלים בכל יום לפני הצהרים בלשכת בית-הספר מן 11—1. למכינה A0 מתקבלים ילדים בני שש, בלי שום הכנה.

בחינות הכניסה ב 30.8, 31.8

התחלת הלמודים ב 1.9

המנהל.

עס ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען פון נייע שילער, יעדען טאָג פאַרמיטאַג אין דער שול-קאַנצעלאַריע פון 11—1. אין דער מכינה A0 ווערען אָנגענומען קינדער פון 6 יאָהר אָהן שום פאָר-בערייטונג.

אייַנטריטס-עקזאַמענס ד. 30.8, 31.8

אָנהויב פון די למודים דעם 1.9

דער דירעקטאָר.

צו דער חתונה פון ה׳

חיים ווייסמאַן

מיט פרל. פּעלאַ רויטשטיין

ווינשען אַ הערצליכען מזל-טוב

מ. ד. האַמבורסקי און פרוי.

Dr. M. Goldfarb

זאַוואַדזקאַ 16. טעלעפאָן 58-19.

הויט-, האָר- און געשלעכטס-קראַנקהייטען

נעמט אָן פון 9—12 פאַרמ. און 5—8 אָוונד.

פאַר אונבעמיטעלטע — פרייזען ערמעסיגט

Dr. H. Wołkowyski

צוריקגעקעהרט

זאַכאָדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19) טעל. 19-94

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען

נעמט אָן פון 9—10 פריה און פון 5—8 אָוו.

פרויען פון 4—5 ספּעציעל וואַרטע-צימער.

Dr. med. Feldman

פרויען-אַרצט און אַקושער

נעמט אָן פון 3½—6½

Cegielniana 46, tel. 32-88.

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאַנאַ 43. — טעל. 41-32

איז צוריקגעקעהרט.

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונד.

Dr. med. L. Pikielny

ספּעציאַליסט פאַר נירען-, בלאָזן- און אורין-קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 4—7 נאָכמ.

נאַוראָט 8. — טעל. 19-50

Dr. A. Mazur

נאַרוטאָוויטשאַ 44, טעל. 22-44

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויערן, נאָז און האַלז-קראַנק. ווי אויך שטים און שפּראַך-שטערונגען.

נעמט אָן פון 12—1 פאַרמ. און פון 6.30 ביז 8 אָוו.

פלעגט די פיס!

PEDICURE

S. Łódzki, Trauguta 5 (Krótka), m. 10

בעוועזענער אַסיסטענט בייַ מייסטער ערקמאַן (הינער-אויגען-אַנשטאַלט אין לאָנדאָן). ספּעציאַליסט צו בעזייטיגען הינער-אויגען און האָרנהויט, אויך אַרייַנגעוואַקסענע נעגעל אָהנע שמערצען. מאַסאַזשירט די פיס.

1. לאָדזער טעקסטיל-קאָאָפּעראַטיוו פון האַנדוועבער-מייסטער

קאָאָפּעראַטיוו מיט בעשרענקטע האַפטונג. :—: לאָדז, זאַכאָדניאַ 59.

דערמיט האָבען מיר דעם כבוד אייך מודיע צו זיין, אַז פון 1. יולי ה. י. איז געגרינדעט געוואָרען דער

1-טער לאָדזער טעקסטיל-קאָאָפּעראַטיוו

פון די האַנדוועבער-מייסטער,

וועלכער האָט האָבען זיין צענטראַלע פאַרקויפס-שטעל אין לאָדז זאַכאָדניאַ 59.

גלייכצייטיג מעלדען מיר די געעהרטע קונדען, אַז צום איצטיגען סעזאָן איז אונזער קאָאָפּעראַטיוו פאַרזעהען מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פון

וויגאָניע-טיכער

ווי אויך אַנדערע אַרטיקלען, וואָס נעמט אַרום די האַנדוועבעריי צו קאָנקורענץ-פרייזען.

די פאַרוואַלטונג

פון 1-טען לאָדזער טעקסטיל-קאָאָפּעראַטיוו

מיט בעשר. האַפטונג.

Dr. Z. Rakowski

ספּעץ. פאַר אויערן, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען

9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפ. 27-81

ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.

נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 80 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאָכמ. 1816

אין לאָטעריע-קאַנטאָר פון

ברייטשטיין

נאַרוטאָוויטשע 31

קען מען אַלע טאָג בחנם נאָכזעהן די אָפיציעלע טאַבעלע און פ'וועלען אויסבעצאָהלט אַלע געווינס ען. לאָזען צו דער I קלאַס שוין צו בעקומען.

מיט אַכטונג ברייטשטיין, נאַרוטאָוויטשע 31.

Dr. med. S. Neumark

Moniuszki 5, (פּאַסאַזש-מייער)

ספּעציאַל-אַרצט

פאַר הויט, האָר- און ווענערישע-קראַנקהייטען

בעהאַנדלונג מיט רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 7—8,

פרויען פון 3 ביז 4 נאָכמיטאַג.

Dr Prybulski

צוריקגעקעהרט

זאַוואַדזקאַ 1 — טעלעפאָן 25-38

וועגערישע האָר און הויט-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע,

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל) און רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 דאַמען אָוו. און 4—8; פון 4—5.

Dr. med. Braun

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)

צוריקגעקעהרט

23 פּאָלודניאָוואַ 23

טעל. 40-26

נעמט אָן פון 9—11 און פון 5—8 ד. הענג.

אַמיכמינער

קירזשנער

יערט אויך אויסלאַנד פון זאַמערס געזונטע געגען אַ ווייבען געהאַלט. אונפאַרהייראַטע בעפאָרצוגט. צו ער-פאַהרען אין דער אַדמינ. פון דער צייטונג. 3463

Gimnazjum Męskie

z prawami Gimnazjów Państwowych

L. Szakina w Łodzi, Piotrkowska 18

די קאַנצעלאַריע איז אָפען טעגליך פון 10 ביז 1 און פון 5 ביז 7 נאָכמ.

Dr M. Kantor

6 Sierpnia 1

powrócił.

Dr. Rabinowicz

זיעלאַנאַ 3

צוריקגעקעהרט.

פעלדשער

מ. ראָזענצווייג

וויטשאַרניאַ 29

צוריקגעקעהרט.

Dr. A. Gibiański

צוריקגעקעהרט.

צאָהן-אַרצט

Jakób Karmazyn

פּאָלודניאָוואַ 2

צוריקגעקעהרט.

צעהנדליגער טויזענד מענשען

האבען זיך בעטייליגט אין דער לויה פון סאקא און וואנזעטי.

ניו-יארק, 29. אויגוסט (א. ח.). אין באסטאן זענען נעכטען פארגעקומען די לויה-פייערליכקייטען פון סאקא און וואנזעטי. אינ'ם טרויער קאנדוקט, וואס איז געגאנגען צום קרעמאטאריום, האבען זיך בעטייליגט צעהנדליגע טויזענד מענשען. דער קאנדוקט האט זיך געצויגען 8 מייל. ביי די פייערליכקייטען זענען נישט פארגעקומען קיין רעליגיעזע צערעמאניעס. די פארשטעהערין פון קאמיטעט צו פערטיידיגען סאקא און וואנזעטי, מיס דאגעוועץ, האט אין א הייסע רעדע מספיד געווען די צוויי אנארכיסטען זאגענדיג, אז זיי זענען קרבנות פון דער אמעריקאנער פלוטאקראטיע.

די מעשה זאגורסקי.

ווארשא (טעלעפאניש). די זשאנדארמעריע און די פאליטישע פאליציי פיהרען ווייטער אן ענערגישע אויספארשונג וועגען דעם פערשוואונדענעם גענעראל זאגורסקי. ווי מיר דערוויסען זיך איז דער פאל-קאווניק פיאנטקאווסקי, וועלכער פיהרט די נאכפארשונג, צוליב די אויספארשונג, ארויס געפאהרען קיין ווילנא מיט'ן ציל צו פיהרען אנ'אויספארשונג אויפ'ן ארט און אויסצופארשען אלע פעטאגען, וועלכע שטעהען אין צוזאמענהאנג מיט דער בעפרייאונג פון גענעראל זאגורסקי פון תפיסה.

די אויספארשונגס-מאכט האט דערהאלטען פון זייטיגע פערזאנען מעלדונגען וועגען גענעראל זאגורסקי. די מעלדונגען ווערען געהאלטען שטרענג בסוד.

די היינטיגע אסאמבלעע אין „התאחדות" צו דער ערעפנונג פון 15. ציוניסטישען קאנגרעס אין באזעל.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט אר-דענט די „התאחדות" אינעם היינט 9 אווענד א פייערליכע אסאמבלעע צו דער ערעפנונג פון 15-טען ציוניסטישען קאנ-גרעס, וואס ווערט היינט געעפענט אין באזעל. מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען ה"ה ראבינער דר. שווייג, דר. י. שלעזינ-גער, דר. נתן עק און דר. ח. בערלאס.

די אסאמבלעע האט ארויסגערופען א גרויסע פאראינטערעסירונג אין די הויגע ציוניסטישע קרייזען.

דער היינטיגער אפצייכנונגס-טאג לטובת דעם אינטערנאט פאר יוד. קינדער אין העלענובעק.

מ'איז גלויבען מ.ד, שוין נישטא כמעט אין לאדז קיין איין יוד, וואס זאל נישט זיין בעקאנט מיט דער אנשטאלט, וועלכע רופט זיך „אינטערנאט פאר יודי-שע קינדער און פערמע אין העלענובעק". אהן שום גוזמא קאן מען זאגען, אז די דאזיגע אינסטיטוציע איז א צירהבר מיט וועלכען דאס יודישע לאדז מעג שטאלצירען. מ'קאן אלזא זיכער זיין, אז די לאדזער יודישע בעפעלקערונג וועט אויס-נוצען דעם היינטיגען אפצייכען-טאג, כדי דורך שפענדען ברייטע ידים, ארויסצוווייזען איהר סימפאטיע לגבי דעם סימפא-טישען אינטערנאט.

צוזאמענגעשטויסען זיך צוויי טראמוואיען צום גליק זענען קיין מענשליכע קרבנות נישט געווען.

(:) נעכטען פארמיטאג האבען זיך בײם רוג פיעטריקאווער און נארוטאוויטש נאך צוזאמענגעשטויסען צוויי טראמוואיען, נאך א דאנק דער שנעלער ארייני-טאציע פון די מאשיניסטען איז פערהיט געווארען א קאטאסטראפע.

דער צוזאמענשטויס איז פארגעקומען צוליב דעם, וואס דער מאשיניסט פון טראמוואי נומ. 5, האט פריהער נישט אפ-געשטעלט דעם וועקסעל.

דער צוזאמענשטויס האט גורם געווען דעם פאסאזשירען ארויסגערופען א שטארקע מהומה און א טייל האבען געמוזט שפרינגען פון וואגאן.

נאך איינגע מינוטען איז צוריקגע-שטעלט געווארען דער רעגולערער טראמ-וואי-פערקעהר.

מיליטער-רעגיסטראציע פון די יונגעלייט, וואס זענען געבוירען אין יאהר 1909

(מ) האלב חודש סעפטעמבער ד. י. וועט זיך אנהויבען די מיליטערישע רע-גיסטראציע פון אלע מאנסלייט, וואס זענען געבוירען אין יאהר 1909 אויפ'ן גאנצען שטח פון דער פוילישער רעפוב-ליק און וואוינען אין לאדז. צו דעם צוועק דארפען אלע יונגעלייט פון יאהר גאנג 1909 פערזענליך זיך מעלדען אין רעגיסטראציע-לאקאל, טראוגוטא 10 לויט פאלגענדען סדר:

דעם 15 סעפטעמבער דארפען זיך מעלדען אלע, וואס וואוינען אין ראיאן פון 1-טען פאליציי-קאמיסאריאט און וועמענס פאמיליע-נאמען הויבען זיך אן מיט די אותיות A ביז G איינשליסליך און פון 7-טען קאמיסאריאט פון A ביז F. דעם 16-טען סעפטעמבער פון 1-טען קאמיסאריאט פון H ביז Ł און פון 7-טען קאמיסאריאט פון G ביז K. דעם 17-טען סעפטעמבער פון 1-טען קאמיסאריאט פון M ביז S, פון 7-טען קאמיסאריאט פון L ביז P. דעם 19-טען סעפטעמבער פון 1-טען קאמיסאריאט פון Sz ביז Z, פון 7. קאמיסאריאט פון R ביז U. דעם 20. סעפט. פון 2. קאמיסאריאט פון A ביז N, פון 7. קאמיסאריאט — W ביז Z. דעם 21. סעפטעמבער פון 2. קאמיסא-ריאט — O ביז Z, פון 8. קאמיסאריאט — A ביז G. דעם 22. סעפט. פון 3. קאמיסאריאט פון A ביז D, פון 8. קא-מיסאריאט — H ביז M. דעם 23. סעפט. פון 3. קאמיסאריאט — E ביז G, פון 8. קאמיסאריאט פון N ביז Sz. דעם 24. סעפט. פון 3. קאמיסאריאט פון H ביז K, פון 8. קאמיסאריאט פון T ביז Z. דעם 26. סעפט. פון 3. קאמיסאריאט פון L ביז O, פון 9. קאמיסאריאט פון A ביז L. דעם 27. סעפט. פון 3. קא-מיסאריאט — P און R, פון 9. קאמי-סאריאט פון Ł ביז Z. דעם 29. סעפט. פון 3. קאמיסאריאט S און Sz, פון 10. קאמיסאריאט פון A ביז M. דעם 30 סעפט. פון 3. קאמיסאריאט — T ביז W און פון 10. קאמיסאריאט פון N ביז Z.

דעם 1. אקטאבער פון 3. קאמיסאריאט Z און Ż, פון 11. קאמיסאריאט- A ביז J; דעם 3. אקטאבער פון 4. קאמיסא-ריאט—A ביז G, פון 11. קאמיסאריאט—K ביז P; דעם 4. אקטאבער פון 4 קאמיסאריאט—H ביז Ł, פון 11. קאמי-סאריאט—R ביז Ż; דעם 5. אקטאבער פון 4. קאמיסאריאט—M ביז S, פון 12. קאמיסאריאט—A ביז J; דעם 6. אקט. פון 4 קאמיסאריאט—Sz ביז Z, פון 12 קאמיסאריאט—N ביז Z; ד. 7 אקטאבער פון 5 קאמיסאריאט—A ביז E, 13. קא-מיסאריאט—A ביז Ch; 8. אקטאבער פון 5. קאמיסאריאט—F ביז Ch, 13. קאמיסאריאט — L ביז S, 10. אקט. 5. קאמיסאריאט — I ביז K, פון 13. קאמיסאריאט — Rz ביז Ż. 11 אקט. 5. קאמיסאריאט — L ביז P, פון 14. קאמיסאריאט A ביז G. 12. אקטאבער פון 5. קאמיסאריאט — R ביז T, פון 14. קאמיסאריאט — A ביז Ł. 14. אקט. פון 5. קאמיסאריאט — U ביז Ż, פון 14. קאמיסאריאט — M ביז S. 15. אקט. פון 6. קאמיסאריאט פון A ביז Ż, פון 14. קאמיסאריאט — Sz ביז Ż.

די רעגיסטראציע וועט פארקומען פון 8 פריה ביז 3 נאכמיטאג.

ווער האט געוואונען גע-וואונען אויף דער לאטעריע?

ד.-טער טאג פון דער לאטעריע

3000 זל. נמ' 14378 34001.

2000 זל. נמ' 34532 57607 70264 76838 78010 78290 90378 93019

1000 זל. נמ' 7449 8772 11222 35792 37021 56087 74763 77006 77636 82165 88262 90346.

צו אויבערגעוועהנליכע פאפיראסען האבען זיך ערווארבען אין די פרייטע קרייזען די בעקאנטע פארשריפטען פון דער פערזיהמטער און דער גאנצער וועלט פאבריק פון נאחרהאפטע מיטלען פון ד. א. עטקער. קיינער וועט זיך נישט וואונדערן, ווען ער וועט זיך נעהמען און א בוכעל מעיין זיין אין דעם נייערשינענעם בוכעל פון עטקערס אויסגאבעס. דאס בוכעל ענטהאלט פארשריפטען ווי אזוי צו מאכען קוכענס, בעקער, טארטען, שפייזען און אלערליי משקאות ווי אויך אזעלכע, וואס מען קען זיך איינמאכען און דער בעשיידענסטער ווירטשאפט ביי זעהר בעשיידענע מיטלען, וואס צוה רעכען מוז.

דאס נייע בוכעל מיט די פארשריפטען צעהלט 64 זייטען טעקסט, גרויסער פאר-מאט מיט פארבינע אילוסטראציעס און איז צו בעקומען אין די קאלאניאל-געשעפטען צום פרייז פון 40 גר. עווענטו-על איבערצושיקען פאסט-מארקען די-רעקט צו דער פירמא דר. א. עטקער און אליווא.

צוליב'ן אומזאץ-שטייער וועט מען נאך דארפען צוצאהלען צום פאטענט.

(או) דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, אז די שטייער-אמטען זאלען נאכזעהען, צי זע-נען נישט די בעשטימטע אומזאץ-שטייע-רען צו הויך אין פערגלייך צו די פאטע-נטען, וועלכע די האנדעלס און אינדוס-טריע אנטערנעהמונגען האבען אויסגע-קויפט.

אין פאל ווען ס'וועט בעמערקט ווערען א פאל, דארפען די שטייער-אמטען צו-שטעלען וועגען דעם ענין א פראטא-קאל, און גלייכצייטיג דארף געפאדערט ווערען פון דעם פאטענט בעזיצער צוצו-צאהלן דעם אונטערשייד צו א העכערער קאטעגאריע.

א חשוב'ער גאסט אין לאדז.

ה' ראזענשטיין, בעקאנטער כלל טוער פון ניו-יארק, וועט זיך בעקאנען מיט דער לאגע פון דער ארימער יודישער בעפעל-קערונג אין אונזער שטאט.

אלפרעד ב. ראזענשטיין
פרעזעס פון לאדזער „יונגמענס" אין אמעריקא.

(:) נעכטען איז אנגעקומען קיין לאדז דער שוין לאנג ערווארטעטער גאסט דער פרעזעס פון דער לאדזער „יונגמענס סאסייטי" אין ניו-יארק, ה' אלפרעד ראזענשטיין.

ה' ראזענשטיין איז געווען דער גרינ-דער פון דער „יונגמענס סאסייטי" אין אמעריקא, וועלכע האט זיך געשטעלט די אויפגאבע צו העלפען די מלחמה-געלי-טענע יודען פון לאדז. צו דער יודישער רעליעף-שוץ קאנפערענץ, וואס איז פארגע-קומען אין ציריך, איז ה' ראזענשטיין געפאהרען אלס דעלעגאט פון פערבאנד פון די פוילישע יודען אין אמעריקא. דעם חשוב'ען גאסט האבען אפגעווארט בײ דער באן פארשטעהער פון פערשידענע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס און אויך א פארשטעהער פון „לאדזער טאגעבלאט".

ה' ראזענשטיין וועט זיך בעקענען אין אונזער שטאדט מיט דער לאגע פון דער ארימער יודישער בעפעלקערונג, כדי דערנאך, צוריקקומענדיג קיין אמעריקא צו קענען אינפארמירען די „יאנגמענס סאסייטי" ווי אזוי צו פעראייניגען די טעטיג-קייט לטובת דער לאדזער ארימער בעפעל-קערונג.

ווי אזוי עס זאל אויסגעמאסטען ווערען דער הכנסה-שטייער.

א מעמאריאל צום פינאנץ-מיניסטער.

פון ווארשא ווערט אונז טעלעפאנירט: אין די נאהענטסטע וואכען וועלען די שטייער-אמטען אנהויבען אויסצושטעלען דעם הכנסה-שטייער פאר'ן יאהר 1927.

דעם 29-טען מאי 1925 האט דאס פי-נאנץ-מיניסטעריום פינאנזערשעלאם צו די שטייער-אמטען א צירקולאר, אין וועל-כען עס ווערט אנגעוויזען, אויף וואס פאר אן אופן עס זאל אויסגעשטעלט ווערען דער הכנסה-שטייער געהמענדיג דערביי אין אכט די אויסמעסטונגען פון אינטערע שטייער. דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט דאן צוזאמענגעשטעלט א טאבעלע, אין וועלכער עס זענען פעסטגעשטעלט גע-ווארען די ריינע הכנסה פאר יעדער בראנ-זשע באזונדער. אזוי ארום האבען די שטייער-אמטען געהאט שוין א לייכטע ארבייט: זיי האבען לויט דער דאזיגער טאבעלע אויסגערעכענט, וואס פאר א הכנסה יעדער סוחר האט פון זיין אלגע-מיינעם אומזאץ.

די צענטראלע פון סוחרים-פעראיין האט אבער געפונען אין אלעם, אז די האנדעלס-קאנדיציעס אין פערשידענע בראנזשעס איז אין משך פון 1927 נישט געווען די זעלבע, ווי אין 1925 אין האט זיך דערויף געווענדעט צום פינאנץ-מי-ניסטעריום מיט א מעמאריאל, אין וועל-כען די דאזיגע מאמענטען ווערען בולט אונטערגעשטראכען און עס ווערט גע-פאדערט, אז דאס פינאנץ-מיניסטעריום זאל רעווידירען די דאזיגע פראצענטער-טאבעלע פון הכנסה-שטייער.

אין מעמאריאל ווערט אנגעוויזען אויפ'ן איינציגען מצב פון פערשידענע בראנזשעס, דהיינו:

צוקערלעך און שאקאלאד-פאבריקאנטען קאן מען אונטערשיידען 2 טיפען. צום 1-טען טיפ געהערען די פאבריקאנטען, וואס מאכען א יעהרליכען אומזאץ פון 120 טויזענד זל. און פערדינען נעטא ביז 10%. צום צווייטען טיפ געהערען די, וואס האבען א יעהרליכען אומזאץ נאר פון 30 טויז. זל. און פערדינען פון 7% ביז 8% נעטא.

אין דער האלץ-בראנזשע (רעמזל): א טאן האלץ, ווען מען רעכענט אריין אלע הוצאות און אומזאץ-שטייער, קאסט דעם סוחר 42,50 זל. און ער פערקויפט דעם טאן פאר 43 זל., אזוי, אז די ריי-נע הכנסה בעטרעפט 50 גר. אדער 1,2%.

פלי-מאטעריאלען: דער הורט-האנ-דעל מיט פלי-מאטעריאלען האט אין 1926 פערדינט פון 3% ביז 5% דער דעטאליסט פון 8% ביז 12%.

מעבעל-בראנזשע: דער דעטאליסטען סוחר אין דער מעבעל-בראנזשע האט גע-האט א נעטא-פערדינסט פון 8%.

פוטער-בראנזשע: דער הורט-סוחר — 6% און דער דעטאליסט — 10% ריינע הכנסה.

לעדער-בראנזשע: אין דער דאזיגער בראנזשע איז בכלל זעהר שווער אנ-טערצושטעלען דעם הורט-סוחר פון דעטא-ליסט, אזוי ווי די דעטאליסטען פערשטעהען די דאזיגע קאטעגאריעס פונ'ם סוחרי'שען שטאנד; ווייל דער קאנזומענט קויפט נישט קיין לעדער און ער בעשטעלט זיך שיך בײם שוסטער וועלכער קויפט אזעלכע און שוך-נעצולעכער. פונדעסטוועגען זענען דא פאראן אזעלכע סוחרישע קאטע-גאריעס אין דער דאזיגער בראנזשע. דער הורט-סוחר האט א מאקסימאלע ריינע הכנסה, וואס שטייגט נישט איבער פון 3% ביז 4%, און מען קאן ליידער פעסט-שטעלען בײ די הורטאווניקעס, וועלכע פיהרען נארמאלע האנדעלס-ביכער.

צווישען די דעטאליסטען הערשט א זעהר שטארקע קאנקורענץ און זייער ריינע הכנסה דערגרייכט פון 2% ביז 3%.

אייזען-בראנזשע: די הורט-סוחרים, וואס האנדלען מיט אייזען-ארטיקלען פערדינען אין הורט — 4%, און דעטאיל-האנדעל — 8%. ביי דראט איז געשעל-פערדינט דער הורטאווניק — 4% און דער דעטאליסט — 6% נעטא. דאס איז די נארמאלע-אויסגערעכענטע הכנסה, ווייל פיל פירמען ארבייטען מיט פרעמ-דע קאפיטאלען און זענען געצוואונגען צו צאהלען אזעלכע פראצענטער, וואס די פרופאן הכנסה ביי די סוחרים פון דער דאזיגער בראנזשע געהט אפט צו ביז 18%. די האנדעלס-הוצאות זענען אבער אין דער בראנזשע זעהר גרויסע, און די ריינע הכנסה שטייגט נישט אי-בער קיין 5½%.

מאנופאקטור-בראנזשע: די און דער דאזיגער בראנזשע מוז מען אין הורט אונטערשיידען דעם האנדעל מיט וואל, באוועל און מינער. דער וואל-סוחר האט נעטא הכנסה — 2½%, דער באוועל-סוחר — 1% און בײם טוכער — 1¼% בײם דעטאיל-האנדעל פערדינט דער וואל-סוחר — 6% און דער באוועל-סוחר — 3,3%.

קאלאניאל- און הימעל-בראנזשע: די ברוטא-הכנסה אין דער בראנזשע דער-גרייכט ביז 30%, אבער די האנדעלס-הוצאות — 22%, אזוי, אז דאס ריינע פערדינסט איז 8%.

פאפיר-בראנזשע: דאס ריינע פער-דינסט בײם הורט-האנדעל פון 1% ביז 15% פון אומזאץ.

צום סוף וועלען מיר נאך צושטעלען פון סוחרים-פעראיין מיט א בקשה צום פינאנץ-מיניסטער, ער זאל אין אכט נעהמען די דאזיגע ציפערן, וועלכע כא-ראקטעריזירען די אמת'ע הכנסה פון די פערשידענע בראנזשעס בײם צוזאמען-שטעלען די נייע פראצענטער-טאבעלען בײם בגונע דער אויסמעסטונג פונ'ם הכנסה-שטייער.

עטלעכע אנגאנצענע אויף זייער הכנסה. גלאזוואר, פאיאנס און פארצעלאן:

זאל פילהארמאניע נארוטאוויטש 20.

נאמטראלען פון די בעליבטע אמעריקאנער געסט

אננא און היימאן יאקובאוויטש

היינט דינסטאג ד. 30-טען 9 אוונט צו ביליגע פרייזען צום 15. מאל

די גרינע כלה

לעבענסבילד אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון סיגאל,

רעזשיסירט דורך ה. יאקובאוויטש. הויפטראלען: גאלדעלע—אננא יאקובאוויטש, זעליג—היימאן יאקובאוויטש. — ס'וועט געזונגען ווערען פאלגענדע נומערן: א גרוס פון רוסלאנד, מרשנו במצותיך, לעבעדיג און פרעהליך, פרעהט אייך יודעלעך, --- אוי אדעס, --- איך וויל זיך שפילען.

מארגען מיטוואך ד. 31-טען אויגוסט 9 אוונט צו ביליגע פרייזען

די פוילישע חתונה אין 10 בילדער מיט געזאנג און טענץ פון טעפאשעווסקי.

רעזשיסירט דורך היימאן יאקובאוויטש, הויפטראלען: שיינדעלע—אננא יאקו-באוויטש, יאקא ציגיינער פידלער—היימאן יאקובאוויטש.

ס'נעמט אנטייל: די אנגאזשירטע ארטיסטען פון ריגא אסתר זעווקינא, ישראל בירנבוים, פר' בעזמאן מאכארעווסקא, מאדערמאן. ה"ה: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכארעווסקי, גרוויץ, מאליאנסקי, צוויליך.

געזאנגס-דירעקטאר: בעזמאן, ביינע-לייטער: מאכאראווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

היינט אונאבהענגיג ערעפנונג פון דער הערליכער קאוויארניע אין אונזער שטאט

Café „CENTRAL"

פיעטריקאווער 48, — טעל. 62-11

העכסטער קאמפארט! ערשטקלאסיגע בעדינונג! ראנדע-וואו פון עלעגאנטען לאדז.

אייגענטימער: ז. געלרובין.

בעמ.: דער קאפע „צענטראל" שפענדעט 10 פראצענט פון ברוטא-הכנסה לטובת דעם אינטערנאט און פערמע אין העלענובעק.

לאָדזער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט-אָהן פון 6 ביז 7 אין אָוונט.
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אַדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57. אַדמיניסטראַציע 47.

נאָך דרייסיג יאָהר.

(צו דער היינטיגער ווערעפנונג פון 15. ציוניסטישען קאָנגרעס).

דער 15. ציוניסטישער קאָנגרעס ווערט היינט געעפענט אין באַזעל, אין דער זעלבער שטאָט, אין וועלכער ס'איז מיט דרייסיג יאָהר צוריק געעפענט געוואָרען דער ערשטער קאָנגרעס. ווען ד"ר הערצל האָט אין סוף פון 19. יאָהרהונדערט געטראַכט וועגען צוזאַמענרופען א קאָנגרעס, האָט ער בדעה געהאַט צו בעשטימען דאָס אָרט פון קאָנגרעס אין מינכען. אָבער צוליב די פּראָטעסטען פון די אַסימילאַטאָרען, וועלכע האָבען מורא געהאַט עפענטליך צו לאָזען בעריהרען די יודען-פראַגע, איז דער קאָנגרעס געריפען געוואָרען קיין באַזעל.

דער ערשטער באַזעלער קאָנגרעס, וועלכער געהערט שוין צו דער געשיכטע איז איבערגעשטיגען אַלע ערוואַרטונגען. ער האָט געבראַכט צום נצחון פון דער יודישער נאַציאָנאַלער אויפלעבונג, צו דער פערשטאַרקונג פון נאַציאָנאַלען יודענטום.

היינט זענען די לאָזונגען פון ערשטען קאָנגרעס שוין בעקאַנט די גאַנצע וועלט, אָבער מיט דרייסיג יאָהר צוריק איז עס געווען ניי און רעוואָלוציאָנער. היינט זענען די לאָזונגען פון ערשטען קאָנגרעס געוואָרען זעלבסטפערשטענדליכקייטען און מיר קענען נישט אָבשאַצען וויפיל מיה און כוחות עס האָט געקאָסט אויסצוקלערען ביז די דאָזיגע לאָזונגען זענען געוואָרען פערשטענדליך אפילו פאַר די יודישע [illegible].

דער ערשטער קאָנגרעס איז געווען גלייכצייטיג דער ערשטער סיגנאַל פון יודישען לעבענס-ווילען און צום ערשטען מאָל האָט די וועלט דערהערט די פאָדערונגען, וואָס דאָס יודענטום האָט אַרויסגעשטעלט. דאָס יודישע פאָלק איז דאַן געוועקט געוואָרען פון זיין לעטאַרגישען שלאָף. די אוראַלטע בענקשאַפט צו ציון איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין א בעוועגונג מיט א קלאָרען פּראָגראַם און פעסט בעשטימטע פאָדערונגען. מיט דעם דאָזיגען קאָנגרעס הויבט זיך פאַקטיש אָן די געשיכטע פון ציוניזם.

פון דעם ערשטען קאָנגרעס אָן האָט דאָס יודישע פאָלק זיך גלייכגעשטעלט מיט אַלע אַנדערע פעלקער.

דער ערשטער קאָנגרעס האָט אויסגעאַרבייט א נייעם סאָציאַל און פּאָליטישען פּראָגראַם כלפּי פנים, אינערהאַלב דעם יודישען לעבען און א נאַציאָנאַל-ריפּרעזענטאַציע-פּלאַטפאָרם כלפּי חוץ, פאַר דער דרויסענדיגער וועלט.

מיר זענען שוין היינט ווייט אַוועק פון דער דאָזיגער ראָמאַנטישער עפּאָכע אין ציוניזם, אָבער די דאָזיגע צייט איז געווען די פּראַכטפולסטע אין דער ציוניסטישער בעוועגונג.

זי האָט געהאַט דאָס סאָלידאַריטעטס-געפיהל בײַ די מאַסען און זי האָט בעפרײַנדעט די פאַנטאַזיע פון דער יוגענד.

א דאַנק דעם ערשטען ציוניסטישען קאָנגרעס האָבען מיר נאָך דער מלחמה בעקומען די באַלפור-דעקלאַראַציע און דעם אַקט אין סאַן רעמאָ. דער ערשטער קאָנגרעס איז געווען די בריק, וואָס האָט פערבונדען דעם מזרח מיט'ן מערב; ער איז געוואָרען די טריבונע פון גאַנצען יודישען כלל, און ביז'ן היינטיגען טאָג איז דער קאָנגרעס אלס אַזעלכער געבליבען.

דער ציוניסטישער קאָנגרעס מוז היינטער בלייבען די טריבונע פון יודישען פאָלק, פון אַלע קלאַסען און שיכטען, ווען אפילו דער איצטיגער קאָנגרעס זאָל אין איהם אַרײַנבריינגען נעהמיגע ענדערונגען. ווען אפילו דער מאַטעריאַליסטישער גײַסט זאָל בעזיגען די ראָמאַנטיק, ווען דער קלאַסען און פּאַרטיי-קאַמף זאָל אָננעהמען בײַ אונז אַזעלכע שאַרפע פאָרמען ווי בײַ אַלע אַנדערע פעלקער, מוז דער קאָנגרעס בלייבען די טריבונע פון יודישען פאָלק.

דער קאָנגרעס דאַרף פערברייטערט ווערען, ער מאָר נישט פערוואַנדעלט ווערען אין קיין אינסטרומענט פון איין ריכטונג. נאָר פאַקטיש ווערען די העכסטע אינסטאַנץ פון גאַנצען פאָלק.

דער קאָנגרעס איז דאָס איינציגע „לאַנד", וואָס געהער צו אונז אינגאַנצען. ער איז ראָמאַנטיק. די ראָמאַנטיק פון א לײַדענד פאָלק, וואָס וויל זיך בעפרײַען פון האַס און אונגערעכטיגקייטען.

דער קאָנגרעס קומט ווידער פאָר אין דער גוטער שטאָדט באַזעל.

אַלע דעלעגאַטען וועלען מוזען זיך אָבגעבען א דין-וחשבון פון די פערגאַנגענע דרייסיג יאָהר, בעת וועלכע מיר האָבען זעהר פיל געלערנט אָבער אויך א סך פעהלער געמאַכט.

די צייט האָט זיך ווייניג געענדערט, סוף-כל-סוף איז דער ציוניזם א ראָמאַנטישע בעוועגונג. קיין שום אינסטיטוציע אין דער וועלט פערמאָגט נישט אין זיך אַזוי פיל ערהאַבענעס און אַלמענשליכעס ווי דער קאָנגרעס.

מיט דרייסיג יאָהר צוריק האָט אין באַזעל ערוואַכט דער ווילען פון יודישען פאָלק, דער דאָזיגער ווילען מוז פערווירקליכט ווערען, און דער היינטיגער יובל-קאָנגרעס דאַרף צוהעלפען צו דער רעאַליזירונג פון דאָזיגען ווילען.

ה. כ.

משמערט א יוד צו ווערען לאָרד-מעיער אין לאָנדאָן.

א זעלטענער שווערען אַנדרוק האָט געמאַכט אין דער לאָנדאָנער סיטי פאָלגענדער פאַקט: לויט דער אַלטער ענגלישער טראַדיציע, קלויבט מען אויס דעם עלטסטען ראַטמאַן פאַר א שעריף (ריכטער) און דאַן אויך פאַר א לאָרד-מעיער. אין לאָנדאָן איז שוין עטליכע מאָל געווען אויסגעקליבען א יוד אויף'ן עהרענהאַפטען פאָסטען פון א לאָרד-מעיער. יעצט איז אין לאָנדאָן דער עלטסטער ראַטמאַן דער יוד איזידאָר נעמען דושאַקאָבס, א מאַן פון 60, וועלכער איז שוין אַזוי לאַנג ראַטמאַן. אז ער האָט יעצט געדאַרפט אויסגעקליבען ווערען פאַר א שעריף, מען האָט אָבער נישט דערלאָזט, אז ער זאָל אויסגעצעהלט ווערען אלס שעריף, ווייל מען וויל נישט דערלאָזען, אז ער זאָל ווערען לאָרד-מעיער. ראַטמאַן דושאַקאָבס האָט אפילו בעקומען 1271 שטימען, וואָס איז די גרעסטע צאָהל, וואָס א ראַטמאַן האָט ווען עס איז בעקומען. אָבער די לויערי-קאָמפּאַניעס פון דער סיטי, וועלכע קאָנטראָלירען דורך דער מאַכט פון זייער צאָהל די בעשטימונג פון א שעריף, האָבען שוין דאָס צווייטע יאָהר נישט דערלאָזט, אז ער זאָל בעשטימט ווערען אלס שעריף, און ממילא קאָן ער אויך נישט ווערען לאָרד-מעיער. ראַטמאַן דושייקאָבס האָט דאָס בעטראַכט פאַר א בעליידיגונג, און אַרײַנגעשיקט זיין רעזיגנאַציע צום געריכט פון די ראַטמענער. אויב דאָס געריכט וועט אָננעהמען זיין רעזיגנאַציע, דאַן ווערט איהם זיין ראַיאָן צוריק ערוועהלען און דערמיט אויסדריקען א פּראָטעסט קעגען דער נישט ריכטיגער האַנדלונג געגענאיבער איהם.

Dr. ROZENCWEIG
צוריקגעקעהרט
9 נאַרוטאָוויטשא
טעל. 28-74

עפּיזאָדען פון'ם ערשטען ציוניסטישען קאָנגרעס.

פון ש. פישער.

די טעג האָט מיר דער טעכנישער אָרגאַניזאַטאָר פון דעם ערשטען ציוניסטישען קאָנגרעס, ד"ר איזידאָר שאַליט, דערצעהלט אייניגע קליינינקייטען פון אַרום דעם דאָזיגען קאָנגרעס. דאָס זענען רעמיניסצענצען, וועלכע זענען נאָך אין ערגיץ נישט אויפגעצייכענט געוואָרען און זענען נישט אָהן א קולטור-היסטאָרישען ווערט.

קודם ווי אַזוי ס'איז צושטאַנד געקומען דער ערשטער יודישער וועלט-צוזאַמענפאָהר. דער האַלבער טוץ יונגע לייט, וועלכע זענען געווען, חוץ הערצל'ען, די אָרגאַניזאַטאָרען פון וויען, האָבען אייגענטליך נישט געוואוסט וועמען איינצולאַדען און וועמען נישט. קיין אַדרעסען פון יודישע וועלט-פערזענליכקייטען האָבען זיי נישט געוואוסט, נישט פון קיין קהלות און אָרגאַניזאַציעס. הערצל אַליין האָט שוין מעהר געוואוסט ווי די ווינער חובבי-ציון. אויף פּערזענליכע הוצאות האָבען זיי נישט געהאַט און קיין אייגענטליכען ביוראָ אויך נישט... צו „די וועלט" זענען אָנגעקומען שריפטליכע אָנמעלדונגען פון דער גאַנצער וועלט. ווער עס האָט זיך ביז צום פינפצענטען אויגוסט געמעלדעט און האָט זיך דערביי ערקלערט אין הסכם מיט א „פעלקער-רעכטליך" געזיכערטען היימלאַנד פאַר'ן יודישען פאָלק—קיין „עפענטליך-רעכטליך" האָט מען נאָך דעמאָלט נישט געזאָגט — דער איז געווען א דעלעגאַט. א גרויסער טייל פון די אָנגעמעלדעטע האָט פריהער קאָרעספּאָנדירט מיט הערצל'ען. דער גרעסטער טייל אָבער האָט זיך אָפּגערופען בלויז אויף די פּראָקלאַמאַציעס אין „די וועלט".

קיין באַזעל זענען אַלס די „אָרגאַניזאַטאָרען" קודם אַרויסגעפאָהרען פון וויען דריי יונגע-לייט, דער שוין פערשטאָרבענער קאָנריד, בערטהאָלד פייוועל און שאַליט. אָרגאַניזירען האָט פונדעסטוועגען געמוזט — דערצעהלט שאַליט — הערצל אַליין. קודם איז געווען א צרה מיט די—באַזעלער יודען, זיי זענען געווען אָנגעכמורעט, גלייך ווי מען וואָלט געקומען מאַכען זייער באָבעס ירושה. די דאָזיגע יודען האָבען זיך געשראָקען פאַר זייערע נישט יודישע שכנים. די דאָזיגע האָבען טאַקע תחלת געקוקט אויף די מאָדנע געסט מיט קרומע פּנימער, אייניגע אָבער האָט זיך די שטימונג געביטען צום גוטען.

הגם דער יודען-קאָנגרעס און פיל פון די דעלעגאַטען זענען אויסגעקומען בײַ די שווייצער עקזאָטיש, איז דער קאָנגרעס דאָך באַלד בעגעגענט געוואָרען פריינדליך. דער גרעסטער טייל איז דווקא געפעלען געוואָרען דער דייטשער כאַראַקטער, וואָס זיי האָבען געפונען אין קאָנגרעס.

שאַליט גיט היינט איבער די דאָזיגע כאַראַקטעריסטיק מיט א סאַרקאַסטישען געלעכטער. אָבער א פאַקט איז עס געווען, וועלכען מען קאָן נישט אָפּלייקענען. די ווינער סטודענטען זענען געקומען מיט זייער פאַרטיגען יודיש-נאַציאָנאַלען באַוואוסטזיין. אָבער מיט וואָס מען עסט דאָס, האָבען זיי אַליין אויך נאָך גאָר נישט געוואוסט. זיי האָבען געמיינט יוצא צו זיין מיט א וואַריאַציע פון די דייטש-נאַציאָנאַלע מנהגים בײַ א געענדערטער פאַרב.

שאַליט, דער דעמאָלדיגער טאָנאָנגעבער בײַ דער ווינער „קדימה", ערלויבט זיך היינט אָפּצוחוזק'ן מיט ביטול איבער דעם גײַסט, אין וועלכען עס האָבען נאָך אין יענער צייט אַזוי טיף געשטעקט די יודיש-נאַציאָנאַלע „פּריצען" און אָנהענגער פון מזרח-אייראָפּאַ.

צוזאַמען זענען געווען טויזענד געסט. די אָנוועזענדע האָבען שוין געזאָרגט, אז דער ערנסט זאָל פּאַרט איבערגעבען

(ענדע—זייט 5.)

ווי האַלט עס מיט'ן פויליש-דייטשען האַנדעלס-טראַקטאַט?

א געשפּרעך מיט'ן פערטרעטער פון דייטשען אַמבאַסאַדאָר אין פּוילען לעגאַציאָנס-ראַט ה' פאָן פּאַנוויטץ.

אין דער לעצטער צייט האָט מען זעהר פיל געשריבען אין דער פּוילישער און דייטשער פּרעסע וועגען דער מעגליכקייט צו שליסען אין קורצען א פּויליש-דייטשען האַנדעלס-אָבמאַך. די דיסקוסיע איז ענטשטאַנען א דאַנק דער פערשטעהענדער אינדוסטריעלער-קאָנפערענץ, אין וועלכער ס'וועלען זיך בעטייליגען די פערשטעהער פון דער פּוילישער און דייטשער אינדוסטריע. א טייל פּרעסע-אָרגאַנען האָבען אַפילו פאָראויס-געזאָגט, אז די דאָזיגע קאָנפערענץ וועט דערפיהרען צום פערענדיגען די פּויליש-דייטשע האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען.

דער לעגאַציאָנס-ראַט פון דער דייטשער אַמבאַסאַדע אין פּוילען, וועלכער פערטריט יעצט דעם בעפולמעכטיגטען מיניסטער ה' ראַוישער,—האָט אין שייכות דערמיט ערקלערט פאָלגענדעס: די געשפּרעכען מכח בעגיינען די פּויליש-דייטשע האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען, וואָס זענען געפיהרט געוואָרען צווישען דעם דייטשען אַמבאַסאַדאָר ה' ראַוישער און אויסערן-מיניסטער ה' זאַלעסקי, האָבען צוגעגעבען דעם ענין א גינסטיגען לויף. בײַ היינטיגען טאָג קומען די אונטערהאַנדלונגען נישט פאָר, ווייל, ווי בעוואוסט, געפינט זיך איצט ה' ראַוישער אויף אורלויב.

דאָס בעגיינען די אונטערהאַנדלונגען וועט מסתמא פאָרקומען נאָך דער סעסיע פון דער פעלקער-ליגע. אין די ביז-איצטיגע געשפּרעכען, וואָס זענען געפיהרט געוואָרען דורך די אָפיציעלע פערשטעהער פון די פּוילישער און דייטשער רעגירונגען, האָט מען נישט בעשטימט דעם טערמין, ווען די האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען זאָלען בעגיינען ווערען.

די דייטשע געזאַנדשאַפט אין וואַרשא איז אָפּטימיסטיש געשטימט בנוגע דעם אויסגאַנג פון די פּויליש-דייטשע האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען. די מיינונג פון די דייטשע אינדוסטריעלער אין דער פּראַגע איז גוט בעקאַנט דער דייטשער רעגירונג, וועלכע געפינט זיך אין שטענדיגער פערבינדונג מיט די פאַרשטעהער פון דער דייטשער אינדוסטריע. מסתמא געשעהט דאָס זעלבע אויך אין פּוילען. ה' פאָן פּאַנוויטץ איז אין דער מיינונג, אז דער שליסען צום פּויליש-דייטשען האַנדעלס-אָבמאַך געפינט זיך ווייטער אין די הענד פון די ביידע רעגירונגען און אז די אונטערהאַנדלונגען צווישען די אינדוסטריע-פערשטעהער פון ביידע לענדער וועלען האָבען נאָר אַן'אינפאָרמאַטיווען כאַראַקטער, וואָס וועט בעשטימט ווירקען צום גוטסטען פון די האַנדעלס-בעציהונגען, וואָס וועלען זיך שפּעטער אײַנשטעלען.

אויב די דייטשען פערטיידיגען זייערע פּאָסטולאַטען וועגען וואוין-רעכט פאַר די דייטשע בירגער אין פּוילען, טוען זיי דאָס נאָר פון ריין ווירטשאַפטליכען שטאַנדפּונקט. די גרויסע דייטשע אינדוסטריע-קאָנצערנען קענען נישט איבערגעבען זייערע געשעפטען פערשטעהער פון'ס סוחר'טום אין פּוילען. זיי מוזען בעזיצען אין לאַנד אייגענע לאַגערן און ביוראָ'ס, וועלכע וועלען זיך געפונען אונטער דער לייטונג פון קוואַליפיצירטע דייטשע קרעפטען, כדי צו קענען פיהרען נאָרמאַלע האַנדעלס-בעציהונגען צום נוצען פון די ביידע לענדער.

—0—

דער יובילעי פון יוליוס ראָזענוואַלד.

שיקאַגאָ. (י.ט.א.) דער בעקאַנטער יודישער פילאַנטראָפּ און מיליאָנער יוליוס ראָזענוואַלד האָט די טעג געפייערט זיין 65-יעהריגען געבורטס-טאָג. יוליוס ראָזענוואַלד. וואָס ווערט געהאַלטען פאַר דעם רייכסטען יוד אויף דער וועלט, האָט צו זיין געבורטס-טאָג בעקומען צאָהלרייכע דעפּעשען פון פיל לענדער.

יוליוס ראָזענוואַלד איז געבוירען געוואָרען אין ספּרינגפילד אין יאָהר 1862.

לעזט, אַבאָנירט
— דאָס —
„לאָדזער טאָגעבלאַט"

דעם תליון'ס שלום בית

פעליעטאָן פון י. אַבערזשאַנעק.

די פרוי פון פּוילישען תליון האָט אָנגעגעבען אין געריכט, אז זי וויל זיך גט'ן מיט איהר מאַן, די סבה איז, וואָס דער מאַן איז א „שוואַכער פערדינער".

(פון דער פּרעסע)

א רחמנות געשעהן אויף איהר, א גרוים מיסט מיט דער מאַדאַם הענקעראַוואַ, געהאַט אַזעלכע שעהנע פאַנטאַזיעס, געזעהען פאַר זיך אַזאַ ליכטיגע צוקונפט, געהאַט פאַר זיך אַזאַ ליכטיגע פּערספּעקטיווען, און מיט אַמאָל אַזאַ ענטוישונג!...

שטעלט איך פאָר: אויף א באַל, צי נאָר אויף א פּאַרטי, ס'בעקענט זיך א בחור מיט א מיידעל, ס'רעדט וועגען וואָסער וועגען דער זון, וועגען דער לבנה, מען צעהלט די שטערען אויפ'ן הימעל, מען שמועסט וועגען טעאַטער, קינאָ, ליטעראַטור (דאָס איז אַלגעמיינער די התחלה פון ישראל „אינטעלעקט"...) און וועגען אַנדערע הויכע ענינים, ביז... ביז... אַזוי לאַנג און אַזוי פּראָסט, ביז דאָס מיידעל פערבעטעט דעם בחור צו די עלטערן אויף אַן'אָוונט-ברויט, און דאָ איז די בראָך פערטיג.

מיר וועלען נישט צווייפלען, אַז אויך אונזער „העלד", פון וועלכען מיר רעדען דאָ, איז נישט געווען קיין יוצא מן הכלל, און אויך ער איז אַרײַנגעפאַלען אויף אַזאַ שהכל'דיגען אופן:

אין פּאַרק זיצט אַנ'עלעגאַנט-געקליידעטער בחור מיט א ווייסע קריזאַנטעמע (א ווייסע רויז אלס סימן פון „אונשולד"...) אין דער לאַגע, שטודירט דאָ מאַן ראָלאַנד'ס אַנ'אַרטיקעל וועגען דער „ליגע פאַר מענשען-רעכט" אין פּאַריז, פון דער בוזעם-קעשענע קוקט אַרויס דאָסטאָיעווסקי'ס „פערברעכען און שטראָף", נעבען איהם אויף דער באַנק, זיצט א פרײַלין מיט א קורץ קליידעל, פערלעגט איין פוס אויפ'ן צווייטען, איז פערטיפט אין די „וואַלנע זשאַרט", אָדער אין דער „מאָלאַ", דרעהט געדרוועגן א בלימעל, טרעפען זיך צוזאַמען די „וואַלנע זשאַרט" מיט די „פערברעכען און שטראָף"-בליקען, הויבט מען אָן פאַר פיהרען א שמועס, וועגען דאָס, יענץ, „פאַנאַראַמע", טעאַטער, קינאָ, מאָזשוכין, פּאָלאַ נעגרי, ביז מ'הויבט אָן רעדען וועגען „פּראַקטישע" זאַכען:

— מיט וועמען האָב איך דעם כבוד?

— איך בין פרײַלין שטומאַווסקאַ.

— און ווער זענט איהר?

— איך בין דער טלוּלה-בעאַמטער ש... פענוצקי!

— מיט וואָס בעשעפטיגען זיי זיך?

— מיט וואָס אַלע מיידלעך בעשעפטיגען זיך: מיט טאַנצען, זינגען, פלירט, ראָמאַנסען, נאָכיאָגען א בחור שטעכענדרע.

— און וואָס איז אייער בעשעפטיגונג?

— איך בין... דער פּוילישער תליון!

דאָ איז אונזער מיידעל געוואָרען א דערציטערטע: א תליון? א הענקער? א „מענש" וואָס עקספּעדירט מענשען אויף יענער וועלט? כ'איז דאָך שרעקליך!

בײַ אונזער מיידעל האָט גענומען ציטערן א צאַהן אן א צאַהן, די אויגען זענען איהר פערלאָפען געוואָרען, און אינגאַנצען זיך גענומען אָבריקען פון איהם שכן.

דאָס מיידעל האָט זיך אָבער באַלד „אויסגעקאָרעקט", האָט אויפגעהויבען איהרע פערלאָפענע אויגען, און מיט א נאַאיווען שמייכעלע איהם א פרעג געטאָן: וויפיל פערדינט איהר? פּענסיע שוין בעקומט?

אָהאָ, האָט דער „קאַוואַליער" מיט שטאָלץ געענטפערט, איך האָב א פעסטע פּענסיע, א חוץ וואָס איך בעקום „פער שטיק" (אַקאָרד-אַרבייטער בלע"ז...).

* * *

אז דאָס פּאָרל האָט מיט מזל חתונה געהאַט איז איבעריג צו דערצעהלען, א סימן האָט איהר, אז זי פאָהרט איצט א גט, די פרײַנדינס האָבען זיי מקנא געווען, אַזאַ גליק, אַזאַ הצלחה, היינטיגע צייטען צו „פאַקען" א מאַן און דערצו אַנ'„אינטעליגענטען" מאַן מיט אַזאַ „הויכע כמאַנאַוויסקאַ", אָהן א גראָשען געלד, און נאָך א „שעהנער פערדינער" אויך.

און וואָס לאָזט זיך אויס? דאָס איינענע, וואָס לאָזט זיך אויס פון אַלע גליקען: דעם אַנצוג וואָס ער טראָגט, האָט ער גענומען „נאַ ראַטי", די ליאַס-שנור זעגען געוועזען אויף „מעשאַם", דער קראַגען איז א גומענער, און ווערט געוואַשען אונטער'ן קראַן, דער קראַוואַט איז אָנ-געדרעהט אויף דער דריטער זייט, פאַ-פּיראָסען רויכערט ער „האַרמאַ" און פערדינען פערדינט ער פּרים בײַ די שלח מנות'ן...

האָט אונזער ווייבעל טאַקע טענות צו איהר מאַן דעם בעל-פּרנסה: וואו זענען דיינע גליקען? וואו קען מען היינטיגע צייטען אויסקומען מיט די בלויזע פענסיע? האָסט דאָך מער שפּעט געזאָגט, אז א חוץ די פענסיע האָסטו אויך פער-שטיק? צו פיהרען א „סטראַמינג" לעבען, האָב איך דאָך געמאַכט חתונה מיט אַן'אַנדערן פּאַלמאַן, נישט מיט א „לערניג-געהער", וואָס דרעהט זיך גאַנצע טעג און חדשים פּוסט און פּאַסט, און וואַרט ביז ס'וועט זיך לאַפּען א „העל-מעל"!..

יאָ, ביזט טאַקע געראָטען, ענטפערט דער לא יצלח געבער: יעדע בראַנזשע האָט זיך איהרע פערדינסטען, מאַנופאַקטוריסטען האָבען זיך זייערע סעזאָנען, שניידער, שוסטער, וועבער, מאַלער, מוזיקער האָבען זייערע סעזאָנען, און אויך מיר תליונים האָבען אונזערע „סעזאָנען", אַם למשל, און לימאַ איז איצט א „פעריאָד" אויף אונזער „פּראַנזשע", און סאָוויעטען-רוסלאַנד איז אויך נישט צו פערזשמערונגען, און רומעניען לאָזט זיך אויך שוין פון צייט צו צייט א „שמיקעל אַרבייט", אפילו אין אמעריקע הויבט האָט אויך שוין אז צו זיין אַנ'„אַרמיקעל"...

בײַ אונז אין פּוילען איז נישט קיין פּלאַץ פאַר מיין פּראַנזשע, נאָר איך גלויב, אַז אַזאַ „פּאָלמאַן" ווי איך בין, וועל מיט'ן אויסערשטען הילף און אַמעריקאַ אויך בעקומען „בעשעפטיגונג"...

דאָס ענטוזיאַסטישע ווייבעל ווייסט אָבער גוט פון קיין גליקען, פון בלויזע הבטחות איז נישט קיין שבת צו מאַכען (לייען זונטאָג צו מאַכען). ביז ס'וועט קומען די „נחמה" קאָן געשעהן אויסגעהן די נשמה, געהט וואַרט אויף א שעהנע, פאַלג מיך א גאַנג!... האָט די מאַדאַם שוין אָנגעצאַוואַ חרמה אויף'ן שידוך, זי קען שוין מעהר נישט וואַרטען מיט איהר מאַן דעם שלימזל, ער איז א קאַפּער פערדינער, ס'איז א קריזיס אויף דער פּראַנזשע, און פערלאַנגט דערויבער א גט, ווי זאָגט איהר: א כשר'שע לעפעל, א כשר'שע טאָפּ...

צרימוע מאַדאַם שעבענצאַוואַ, געהאַט אַזעלכע פאַנטאַזיעס, געזעהען פאַר זיך אַזאַ שעהנע, און דאָ לאָזט זיך אויס א בוידעם.

כ'פּויל מיט איהר צער.

אַלע יודען
ערלעדיגען זייערע רעכטס-קאָנסולטאַנטען-אַרבייטען אינם
לאַנגיעהריגען קאָמפּעטענטען-ביוראָ
זינגער, זאַכאָדניא 36
פּראָצעס, פּאַרטנער.

אונערהערטער טעראר פון קו-קלוקס-קלען אין אמעריקא

א פרוי ווערט מערדערליך געפייניגט, ווייל זי איז נישט געגאנגען אין קירכע. — א פראפעסאר — אנ'אנפיהרער פון דער אנפאלער-באנדע.

די אנטיסעמיטישע ארגאניזאציע קו-קלוקס-קלען אין אמעריקא האט א רייהע פון יאהרען אויסגעפיהרט א רייהע מארדען און אנפאלען אויף יודען. מאלאט האט זיך געמאכט נישט זעהענדיג און נישט הערענדיג. א רייהע אנפיהרער פון קו-קלוקס-קלען האבען אפילו פערנומען אנגעזעהענע מלוכה-פאסטענס.

ערשט לעצטענס, ווען א רייהע פון עדות האבען זיך געמאלדען און דערצעהלט וועגען דעם ווילדען טעראר פון דער דאזיגער באנדע, האט דאס אמעריקאנער געריכט געפונען פאר נויטיג צו פארמעלען אלע מאמענטען וועגען די טעראר-אנפאלען. און ס'זענען אויפגעדעקט געווארען אזעלכע אומגעהערטע מעשים פון דער טערראריסטישער ארגאניזאציע. דאס הויפט-געביט פון דער טעטיגקייט פון קו-קלוקס-קלען זענען די שטאטען געארגיא, אלאבאמא, פלארידא. ס'איז א טעות צו מיינען, אז די קו-קלוקס ליים האבען זיך געשטעלט די אויפגאבע אויסצורוטען די יודען פון דער ראסע. און אנהויב האבען זיי טאקע געפיהרט אויסשליסליך א קאמף מיט די נעגער, אבער לעצטענס פיהרען זיי אנטיסעמיטיזם - פאליטיק געגען אלע, וואס פיהרען זיך נישט אויף „מאראליש".

זיי זענען געווארען די היטער פון דער מאראל.

ווער ס'גייט נישט הינטער אין דער ערד, אדער ווער ס'בעהאנדעלט שלעכט זיין פרוי, ווערט דורך זיי גע'משפט און באשטראפט. זייערע שטראפען זענען פארשידען לויט די חטאים. על פי רוב שלאגען זיי גוט אב די, וואס בעגעהן א קליינעם חטא לגבי דער מאראל, אבער זיי שמעלצען זיך אויך נישט אב פון קיין טויט-שטראף.

ווען איינער ווערט דורך זיי פער'משפט בעקומט ער זיין פסק גלייך דעם צווייטען טאג. זיי טוען זיך אן מאסקעס מיט הויכע מאנטלען, און די ריכטער אליין, און זענען מקיים פסק דעם שולדיגען. אויף וועלכע אופן די קלוקס-ליים בעשטראפען די „זינדיגע" קאן דינען פאלגענדער פאקט:

אין שטעטעל מאסאוואו (געארגיא) האט געוואוינט די פרוי אנסלי באווערס מיט איהר 15-יעהריגען זוהן.

די מוטער מיט'ן זוהן זענען איינציג מאל נישט געקומען אין דער קירכע און דאס האט געגעבען א גרונד די קלוקס-באנדע צו משפט'ן די ווידערשפעניגע. אין א געוויסען אווענט ווען פרוי באווערס האט שפאצירט מיט איהר זוהן זענען פינף מאסקירטע פערזאנען זיי בעפאלען און זיי געשלאגען און וואלד ארום, ווי ס'האט זיך שפעטער ארויסגעשטעלט איז דער אנפיהרער פון די דאזיגע פינף געווען א געוויסער אנדריו, א פראפעסאר פון אוניווערזיטעט. די אנדערע פיר זענען געווען צוויי ארבייטער, אנ'אנגעזעהענער פון אנ'אויסגעצייכנעטער פאבריק און אנ'אנגעזעהענער סוחר. ווי מען זעהט א דעמאקראטישע געזעלשאפט. דער פראפעסאר האט געגעבען דעם קלאפ פון דער פרוי צוליב זייער סבה, און אויפ'ן אנטבלויזטען קערפער האט מען איהר ארויסגעציהלט 100 שמיץ. דער זוהן, וועלכער האט צוגעזעהן די יסורים פון דער מוטער האט אנגעהויבען צו וויינען. דערפאר האבען די „מאראל-היטער" מכבד געווען דעם זוהן מיט 25 שמיץ. די פרוי האט זיך געשעמט צו דערצעהלען וועגען איהר פסק, און ס'וואלט קיינער נישט געוואוסט דערפון, ווען נישט דאס וואס זי איז קראנק געווארען, און מ'האט זי געמוזט נעמען אין שפיטאל אריין. דארט אין שפיטאל איז מען אלץ דערגאנגען און געגען די „מאראל-היטער" איז פערפיהרט געווארען א פראצעס. ערשט נאכדעם ווען דאס געריכט האט פער'משפט די אנפאלער האבען זיך געמאלדען אזויפיל געשלאגענע פרויען און מענער, וועלכע האבען מורא געהאט צו דערצעהלען פון די צרות, וואס זיי שטעהן אויס פון דער קלען-באנדע. ס'איז דערביי כדאי צו בעמערקען, אז אלע צייטונגען פון די דערמאנטע שטאטען האבען ביז אהער נישט דערמאנט מיט קיין ווארט וועגען דער טעטיגקייט פון די קו-קלוקס-קלען באנדעס. די דאזיגע האנדלונג פון די צייטונגען

(ענדע—זייט 5).

זוהן פערשפעטיגט זיך צו פאטער'ס לויה,

דערווייל שטעהט אויף דער מת און שפאצירט אוועק

סענסאציאנעלע געשיכטע מיט א יודישען מת, וואס איז אויפגעשטאנען תחית המתים.

נ יו-יארק (ספ. צום „ל.ט.") פון אוקלאנד (קאליפארניען). איז מען מודיע דא האט זיך די טעג אין יודישע קווארטאל אבגעשפילט א דראמע אזוי ווי אין משיח'ס צייטען. א יוד וועלכער איז געלעגען אין מתים שטיבעל איז פלוצלינג אויפגעשטאנען תחית המתים, געבעטען א טרונק, און צוריק געווארען א לעבעדיגער ווי אלע מענשען.

דער יוד הייסט ווילאם בלייער. ער איז אנ'עלטערער מענש. א פרומער, און די לעצטע צייט ליידעט ער פון א נערווען-קראנקהייט. פלוצלינג קריגט זיין זוהן פון לאס אנדזשעלעס די שלעכטע בשורה, אז דער טאטע איז געשטארבען און ער זאל קומען צו דער לויה אין אוקלענד.

ווי זאגט מען אבער אין אמעריקא: „ביזנעס בעפאר"... נו, אזוי ווי דער זוהן איז געווען פערביזנעסט אין לאס-אנדזשעלעס, האט ער געטעלעפאנירט דורכ'ן טעלעפאן, אז ער קען דערווייל נישט קומען. זאל מען אבווארטען א פאר טעג און האלטען דעם קערפער אין מתים שטיבעל.

אלזא, מען האט גענומען דעם קערפער פון דעם אלטען ווילאם בלייער אין מתים שטיבעל און א פרומער יוד האט זיך אנטקעגענגעזעצט לעבען ארון זאגען תהלים.

דער יוד האט דא געדארפט פערדינען א פאר טאלער און ער האט זיין פליכט ערהליך ערפילט, ער האט געלייענט איין קאפיטעל נאכ'ן צווייטען און נישט איבערגעהיפט אויף קיין איין מינוט.

אין מיטען דערינען הויבט זיך דער נפטר פון זיין געלעגער, זעצט זיך אוועק און שרייט אויס אויף א קול: „זייט אזוי גוט, ר' יוד, גיט מיר א טרונק וואסער, ווייל איך בין זעהר דורשטיג". דערזעהנדיג, אז זיין מת איז אויפגעשטאנען תחית המתים, איז דער שמש געווארען פערציטערט און אנגעהויבען שרייען „שמע ישראל" און געוואלדעוועט מיט שרעקליכע קולות. פאליציי, דאקטוירים און סתם מענשען זענען זיך באלד צוזאמענגעלאפען זעהן וואס דא קומט פאר, אבער מען האט די דאקטוירים און פאליציי נישט געדארפט. דער „געשטארבענער" איז געווען געזונד און איז באלד אוועק אהיים.

שפעטער איז דער זוהן געקומען פון לאס אנדזשעלעס צו דער לויה. זעהט ער עפעס, ווי דער טויטער שפאצירט ארום און זינגט זיך אונטער עפעס א לידעלע אונטער'ן נאז. און דאס לידעלע איז עפעס נישט פון יענער וועלט.

פרעגט דער זוהן: „טאטע, וואס איז דאס פאר א מין קאטאל"?

און דער טאטע האט זיך נישט געפוילט און איהם ערקלערט, אז עס איז נישט קיין „קאטאל", אז ער, דער טאטע, האט זיך נישט בכיון געמאכט פאר קיין טויטען, נאר די דאקטוירים האבען טאקע געמיינט, אז ער איז געשטארבען.

געקומען איז עס פון דעם, וואס דער אלטער ליידט פון א נערווען-קראנקהייט. האט איהם דער דאקטאר פערשריבען א רעצעפט, און ער האט געדארפט איינשלינגען צו צוויי פילען אויף א מאל. האט ער איינמאל געמאכט א טעות און איינגעשלונגען גאנצע זעקס. דאס האט איהם ווי פאראליזירט, און ער איז איינגעשלאפען אזוי געשמאק, אז די דאקטוירים פון שפיטאל, וואו ער איז געלעגען, האבען געמיינט, אז ער איז טויט.

און דעריבער האט מען עס גלייך בעלאזט וויסען דעם זוהן צו קומען צו דער לויה. איז ווען דער זוהן וואלט נישט געווען פערנומען מיט זיינע ביזנעס און ער וואלט גלייך געקומען, וואלט דער טאטע ווארשיינליך בעגראבען געווארען לעבעדיגערהייד.

גאלד, בלוט און פרויען.

א ראמאן פול מערקווירדיגע איבערלעבענישען און ליידענשאפטען.

(98-טע פארזעצונג.)

— אלזא, וועלען מיר זיך פערזאמלען ביי טאג? — האט ארטור געפרעגט דערשטוינט — ווי איז עס דען מעגליך אבצוהאלטען אזא פערזאמלונג אין מיטען העלען טאג?

— דאס מאכט אין די קונסט! — האט דער גראף אויסגערופען — ווען מיר זאלען זיך פערזאמלען ביינאכט דארפען מיר מורא האבען פאר דער פאליציי. ווען מיר וועלען זיך אבער פערזאמלען אין מיטען העלען טאג, וואס קען מען אונז טון? וואס קען מען אונז זאגען?

— מעגליך, אז איהר האט רעכט — האט ארטור געזאגט פערטראכט — איך ווייס נישט, איך בין נאך ווייניג בעקאנט מיט אזעלכע זאכען.

— וואס ביסטו אזוי פערטראכט, מיין ליבער פריינד? — האט גראף כארנאסי געפרעגט — מוטיג, פריינד, בעהייז, אז דו ביסט דער זוהן פון דיין פאטער — לאמיר קעמפען געגען אונזערע פיינד.

ער האט זיך אויפגעהויבען, האט ארויסגעצויגען זיין שווערד פון שייד און האט אויסגערופען:

— אזוי, פריינד! זייט ביי זייט וועלען מיר קעמפען! לאמיר זיגען!

ביידע פריינד האבען זיך ארומגענומען און האבען געשוואוירען, אז זיי זאלען זיך האלטען פעסט אין פרייד און לייד, אין קאמף און זיג, אין גליק און נויט.

איינינע מינוט האבען ביידע פריינד געשוויגען. זייערע הערצער זענען פול געווען מיט פרייד-געפיהלען.

— אלזא, אויפ'ן ערשטען צייכען וועסטו קומען? — האט דער גראף געפרעגט.

— געוויס, מיין פריינד! צו וואס פרעגסטו עס?

דער גראף איז נאך עטליכע מינוט געבליבען א געוויסע צייט ביי איהם אין צימער, האט ענדליך אבשיד גענומען און איז אוועקגעגאנגען. ארטור איז געבליבען אליין, טרויעריג און פערטראכט.

— צוליב דיר, עלווירא, מוז איך אלץ וואגען. איך ווייס ווי געפעהרליך עס איז די פערשווערונג געגען קייזער. איך טו עס אבער פאר דיינעטוועגען, איך טו עס, כדי צו ווייזען דיין מוטער, אז א בעראן פאן באטיאני איז נאך אומשטאנד צו קעמפען פאר זיין גוטען נאמען.

דער גראף כארנאסי איז ארויסגעגאנגען פון הויז און איז אוועקגעגאנגען אין זיינע שטילע, טונקעלע געסלעך.

— אך, דער נאר! — האט ער אויסגערופען — ער מיינט ווירקליך, אז איך וועל מאכען א רעוואלוציע געגען דעם קייזער. דאס פעהלט מיר גראדעשט איין. איך דארף דיך האבען, איך דארף דיך ארויספיהרען אין א געזעלשאפט פון מיינע מענשען. צוויי זאכען זענען מיר שוין געלונגען. ווען דאס דריטע וועט מיר נאך געלונגען וועט שוין בעראן נאגי צופרידען זיין מיט מיר. איך וויל עס נישט טון. איך מוז עס אבער, איך בין געצוואונגען עס צו טון. איך בין ביי איהם אין די הענד.

עס זענען פערגאנגען א פאר טעג. אין איינעם א פריהמארגען האט ארטור דערהאלטען א צעטעלע מיט פאלגענדע ווערטער:

„טייערער פריינד!

4 א זייגער וועל איך אייך דערווארטען אין דער פראנץ-שטראסע אין האטעל בעארג.

היקטאר פאן כארנאסי."

ארטור האט קוים זיך דערווארט, אז דער זייגער זאל אויסשלאגען פיר. ער האט זיך אנגעטאן און געגאנגען אין דער פראנץ-שטראסע צו דעם האטעל, וועלכער איז געשטאנען אין צעטעלע. אין קארידאר איז געשטאנען א שווארץ-געקליידעטער מאן. קוים איז ארטור אריינגעגאנגען איז דער מאן איהם ענטקעגענגעגאנגען און געפרעגט:

— זייט איהר דער בעראן פאן באטיאני?

— אזוי הייס איך.

— אלזא, קומט מיט מיר.

ארטור איז געגאנגען מיט דעם מאן. ער האט איהם געפיהרט אויף די טרעפ פון האטעל אויפ'ן פערטען שטאק און האט איהם אריינגעפיהרט אין א צימער, וואו עס זענען געזעסען 6 מענער. ווען ארטור איז אריינגעקומען האבען זיי זיך אויפגעהויבען און געבעטען, ארטור זאל זיך זעצען נעבען זיי.

ארטור האט זיך ארומגעקוקט און בעטראכט די געזעלשאפט, אין וועלכער ער איז אריינגעקומען. איהם איז געווארען זעהר אומגעמיטליך, ווען ער האט דערזעהן די געזיכטער פון די מענשען, וועלכע זענען געזעסען אין צימער. דאס זענען געווען ווילדע, אומאנגענעהמע פנים'ער. ער האט געזוכט מיט די אויגען דעם גראף כארנאסי און האט בעמערקט מיט שרעק, אז ער איז נישטא אין צימער. ער האט געוואוסט, אז ביז-אהער איז דער גראף געווען פינקטליך.

ער האט זיך געזעצט לעבען זיי און מען האט אנגעהויבען צו רעדען וועגען פערשידענע זאכען. פון פאליטיק האט מען גערעדט ווייניג. ארטור האט איינגעזעהן, אז ער האט דא נישט וואס צו טון. ער האט געוואלט אוועקגעהן. מען האט זיך אבער געגעבען אלע מעגליכע מיה איהם צוריקצוהאלטען. ארטור האט מיט יעדער מינוט געפיהלט, אז איהם ווערט שווער און אומאנגענעהם צו זיצען מיט די דאזיגע מענער. ער האט זיך געריסען ארויסצוגעהן. יעדעס מאל אבער, ווען ער האט זיך געוואלט אויפהויבען, האט מען איהם געצוואונגען, ער זאל ווייטער זיצען.

אזוי זענען פערגאנגען א פאר שעה אין רעדען און אין פיהרען א געשפרעך.

— עס וואונדערט מיך זעהר, וואס איך זעה דא נישט דעם גראף כארנאסי און אזוי ווי איך האב נישט די עהרע צו קענען קיינעם פון אייך פערזענליך, מוז איך פערלאזען אייער געזעלשאפט אויף אנ'אנדער צייט. איהר וועט מיר ענטשולדיגען. איך מוז געהן.

די מענער האבען איהם אפילו געוואלט צוריקהאלטען. ארטור האט אבער נישט געוואלט הערען פון בלייבען. ער איז אויפגעשטאנען, האט זיך פערנייגט און איז ארויסגעגאנגען.

אין דער צייט, ווען ארטור איז געווען אין דער פראנץ-שטראסע, האט זיך אין זיין וואוינונג אבגעשפילט אנ'אנדערע סצענע.

קוים איז ארטור ארויסגעגאנגען פון זיין וואוינונג, איז דער פאלשער גראף געקומען אין זיין האטעל און האט געזאגט די לאקייען, אז ארטור האט איהם געשיקט נעמען איינינע פאפירען. אלס בעווייז האט ער זיי געוויזען א געוויסען רינג. אזוי ווי די לאקייען פלעגען אפט זעהען ארטור'ן מיט'ן גראף און האבען געוואוסט, אז זיי זענען גוטע פריינד, האבען זיי איהם געגעבען דעם שליסעל פון ארטור'ס צימער.

(פארזעצונג קומט)

אנאכט אין לענינגראד.

קאבארעטען און שפיל-הייזער.—געסטען פון דער אונטערוועלט.

פון לודשיאני מאגריני

דער באלשעוויזם האט נישט פערניכטעט, און אפילו נישט מילדער געמאכט, דעם קאנטראסט צווישען די פערשידענע קלאסען אין דער געזעלשאפט. טעארעטיש האט ער איהם נאטירליך אבגעשאפט, נאר פאקטיש פארמירט זיך א נייע בורזשואזיע זייט ביי זייט מיט דעם קלאסען, אבגעצערטען רעשטעל פון דער אלטער, עקספראפריאירטער. די ווערט פעט פון געוואגטע ספעקולאציעס און האט זיך ליב צו ווארפען אין די אויגען, פונקט ווי נייע אויפגעקומענע גבירים אויף דער גאנצער וועלט. און עס זענען דא ארעמע, עלענדע פראלעטאריער, א גרעסערע צאהל אפשר ווי ווען עס איז פריהער צוליב דער גרויסער ארבייטסלאזיגקייט, וואס הערשט אין לאנד. די סאוועטען און אנדערע פערזאמלונגס-פלעצער זענען געפאקט, נאר נישט אזוי געפאקט ווי עס זענען די לענינגראדער נאכט-אזילען.

נאך דער ארבייט פערברענגען די נעפ-לייט אין קאבארעטען און שפיל-זאלען. זיי ווייזען ארויס די ניי-געקויפטע דיאמאנטען, די ענדלאזע דאראש נאך פערגניגען, וואס מען געפינט געוועהנליך ביי מענשען, אין וועמענס מח עס לעבען נאך די זכרונות וועגען דער שרעקליכער פריקעט, אין וועלכער זיי האבען נישט לאנג צוריק געלעבט. זיי איילען זיך צו דערלאנגען די פערלוירענע צייט; זיי ווילען מיט קיין זאך נישט רויקירען פאר א צוקונפט, מיט וועלכער זיי זענען גאר נישט זיכער; זיי לעבען מיט דעם איצטיגען מאמענט און קערען אב די אויגען פון די טונקעלע נעכטענס, אב פון די פראבלעמאטישע מארגענס.

צווישען עפערא הזהר, פיר טעאטערס, ג' קינא'ס, קאבארעטען און רייכע רעסטאראנען מיט פריוואטע טאנצ-צימערן — זענען אלע גאר געפאקט מיט די דאזיגע לייט. און עס איז שווער צו קריגען בילעטען פאר'ן טעאטער. דער באלעט איז יעדער דא און דער עולם האלט פון איהם מעהר ווי פון טשעכאוו'ס קאמעדיעס, פון די רעוואלוציאנערע דראמא'ס אין שטאט-טעאטער און די פאניאלע מעלאדראמאס אין נאראדני דאם. וואונדערשווענג זענען די נאר-וואס דערמאנטע טעאטערן אויך געפאקט, מיינס-

די שפיל-טישען דרענגען זיך מענשען פון כלערליי קלאסען און ראנגען. ערעס געקליידעטע מענשען, וועלכע זעהען אויס ווי ארבייטער, וואס האבען קיין ארבייט נישט, שטעהן זייט ביי זייט מיט פרויען, וואס זענען געקליידעט לויט דער לעצטער מאדע, מיט מאדערנע אדער טוקסעגע שארפעס אויף די נאקעטע אקסלען. אויב א קריג ברעכט אויס, וואקסט דער קאמענדאנט אויס ווי פון אונטער דער ערד און גלייכט אלעס אויס, שליכטעט אלעס.

די איבריגע זאלען זענען געפאקט מיט רייך געקליידעטע דאמען, מיט נעפ-לייט, מיט הויכע באלשעוויסטישע בעאמטע, מיט אגענטען פון ג. פ. או., מיט הערען, וועלכע קריגען זייערע געלד-מיטלען פון געהיימע קוועלען, ארבייטער, וואס קריגען אויך געלד פון געהיימע קוועלען, ווייל דאס וואס זיי קריגען קלעקט זיכער נישט אויף צו לעבען א גוטען טאג אין א טאג מיט מענשען, וואס האבען נישט געקענט קריגען קיין בילעטען צום באלעט.

דער גרעסטער שפיל-זאל הייסט דער וולאדימירסקי קלוב און געפינט זיך אין א ריזיגער געביידע, אין וועלכער עס האט זיך פאר דער רעוואלוציע געפונען איינע פון די גרעסטע קאמערציעלע פירמעס אין רוסלאנד. א צווייטער געפינט זיך אויף נעווסקי פראספעקט, אין דער געביידע פון דער געוועזענער בריסטאל-קאפע. יעדער פון זיי געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון א „קאמענדאנט", געוועהנליך א קאמוניסט, וועלכער גיט אכטונג אויף דער ארדנונג. יעדע נאכט קען מען אין וולאדימירסקי קלוב געפונען עטליכע הונדערט מענשען, וועלכע זיצען און שפילען ארום צעהנדליגע טישען. אין א צווייטען סאלאן סערווירט מען א זופער, אנ'ארקעסטער שפילט און מען פיהרט דורך קאפע-שאנטאן פראגראמען. ארום שפיל-זאל. העלע באלויכטונג, בלומען, דעליקאטע מאכלים, בערויכערטע פיש פון דער וואלגא, שווארצער קאוויאר פון אסטראכאן, לעבעדיגע קאנווערסאציע און אנ'אלגעמיינע, נאר אנ'אנגעשטרענגטע פרייליכקייט בעגלייטען די שפיל-זאלען צו אנ'אטמאספערע, וואס מען געפינט נישט אין קיין אנדער ארט אין אייראפא.

א גרויסע צאהל ארעמע שפיל-זאלען און קאבארעטען, וועלכע ווערען פאטראנירט פון די אויסוואורפען און פערברעכער, געפינען זיך אין די ארעמערע קווארטאלען, צווישען פושקינסקאיא און רעוואלוציאנאיא פלאשטשאד, אויף דער קאלאמענסקאיא און ארום דער באלטישער איזענבאהן סטאציע. דא זענען די הויפט-קווארטיר פון מתנות כוליגאנעס, גאסען-רויבער, באנדיטען, גנבים און נארקאטיק-פערקויפער.

זייט ביי זייט מיט די אויסגעלאסענע הייס-צענטערען, וואו עס קומען פאר די ארגיעס פון די נעפ-לייט און וואו פערברעכער מאכען זייערע פלענער אין פינסטערע קעלערען, שטעהען די גרויסע נאכט-אזילען אין וועלכע עס געפונען א צייטווייליגע רוה די טויזענדער, וואס זענען פון לעבען בעזיגט געווארען — די האפנונגסלאזע ארמעע, די קרבנות פון אויסגעלאסענהייט און נויט. דא געפינט מען ארבייטער אהן ארבייט, פרויען אהן פאמיליעס, טראגעדיעס אהן א נאמען. די דאזיגע פלעצער זענען די נאטירליכע זריעה-בעטען פון פערברעכען און קראנקהייט.

נאר דאס שטעלט נאך נישט אויס דאס נאכט-לעבען פון לענינגראד. לעבען די טעאטערן, קאבארעטען און שפיל-זאלען שטעהען לאנגע שורות-דראזשקעס. פון צייט צו צייט, ווערט די שטילקייט צושטערט פון שכור'ע געזאנגען. אויף נעווסקי פראספעקט און אויף דער מארסקאיא בלאנקען זיך ארום מתנות נאכט-וואנדערער — מענשען, וואס האבען גאר קיין היים נישט.

טרויעריג און עלענד איז די נאכט אין לענינגראד. איהר איינציגעס ליכט, איז דער גלאנץ פון דעם שפיל אינ'ם טאנץ-זאל.

צוויי מאנומענטאלע יודישע ענציקלאפעדישע ווערק.

בערלין (י.ט.א.) די צוויי בעקאנטע יודישע פערלאגען: „יודישער פערלאג" און „אשכול" האבען זיך פערשטענדיגט וועגען כאראקטער פון די צוויי מאנומענטאלע ענציקלאפעדישע ווערק, וואס ווערען דורך זיי ארויסגעגעבען.

אלס אויסגאבע פון „יודישען פערלאג" ערשיינט די טעג דער ערשטער באנד פון פירבענדיגען ווערק: „יודישער לעקסיקאן" אנ ענציקלאפעדישער האנדבוך פון דער יודישער וויסענשאפט. דאס דאזיגע ווערק איז געשריבען אין אנ'אלגעמיין פערשטענדליכער פארם און וועט בעדינען די בעדערפענישען פון ברייטען לעזער-קרייז.

אין פערלאג „אשכול" ערשיינט אין קורצען דער ערשטער באנד פון דער 15-בענדיגער „ענציקלאפעדיא יודאאיקא" דאס יודענטום אין דער געשיכטע און געגענווארט. דורך דער מאנומענטאלער אויסגאבע האט זיך דער פערלאג געשטעלט די אויפגאבע צו דינען אין דער ערשטער רייהע דער וויסענשאפט פון יודענטום און מאכען צוגענגליך זיינע אוצרות פאר דער וויסענשאפטליכער וועלט.

Dr. med. R. BORENZTEIN
ספעציאל-ארצט
פאר אינערע און נערווען-קראנקהייטען
Traugutta 9 (קרויטק)
Telefon 23-06 טעלעפאן
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 7 ביז 8 אווענד

פערגעסט ניט קאשא

צו פערלאנגען אין דער מידלאַרניע די איינציגע זייף יעלען-שיכט

ווייל איך האב זיך איבערצייגט, אז די דאזיגע זייף איז די בעסטע פון אלע סארטען, וואס מיר האבען ביז איצט בענוצט. די זייף איז אויסגעארבייט פון אויסגעצייכנעטע רויה-מאטעריאלען, מאכט די וועש ריין און ווייס און איז ביליג דורך איהר שפארזאמקייט. נאר פערגעסט נישט אכטונג צו געבען אויף דער מארקע

Mydło Jelen Schicht

לאדזער כראניק.

פון רעדאקציע.

דער רעדאקטאר פון „לאדזער טאגע-בלאט" ה' ישראל קאהאן איז צו-ריקגעקומען פון אורלויב און האט גענו-מען ווידער איבערנעמען זיין אמט.

נאכט-דיזשור אין די אפטייקן.

(§) היינט ביינאכט זענען פארהאן די-זשורען אין די אפטייקן: צאנטאָגיע-וויטש (פאביאניצקא 50), לאנדוישעווסקי (פיעטריקאווער 164), זונדערלעוויטש (פיעטריקאווער 25), קאפשרקעוויטש (נארוטאוויטש 54), פראזאַקאווסקא (קושט-ישינער 56), רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 26).

שול-יאהר הויבט זיך אן 1. סעפטעמבער.

(או) לויט דער פעראָרדנונג פון שול-מאַלט, וועלען זיך דעם 1. סעפטעמבער אנהויבען די למודים אין די מיטעל- און אין די פאלקס-שולען.

וואס שטייער-צאהלער דארפען וויסען.

(§) מארגען, ד. 31. אויגוסט איז דער לעצטער טערמין איינצוצאהלען דעם לאָ-קאל-שטייער פאר'ן צווייטען קווארטאל 1927, אויך די ראטען פון פערמעגענס-שטייער און די פראלאנגאציע צושלאג אויף דאמען פינאנציעלער שטייע-רען.

טעלעפאן-אויטאמאט אין קריין-געריכט.

(§) אין קריין-געריכט איז פון היינט אן מאנטירט א טעלעפאן-אויטאמאט, וואס געפינט זיך ביים הויפט-איינגאנג. מען ווארפט אריין דריי 5 גראשענדיגע מטבעות בעקומט מען א געשפרעך פון דריי מינוט.

א קרבן פון אומפארזיכטיגקייט

בעת א פערוויילונג אויף פאדמיעיסקא 2, האבען איינגע געשפילט זיך גע-שפילט מיט א רעוואלווער, זשעניע וויבער, אז דער רעוואלווער איז נישט גע-לאדענט. דער רעוואלווער האט אויסגע-שאסען און די קויל האט געטראפען א פאליציאנט'ס א פרוי, מעדיע סאלא-דושקעוויטש אין קאפ. אין א שווערען צושטאנד איז זי אבגעפיהרט געווארען אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל.

א רעטונגס-אקציע פאר'ן חפץ חיים'ס ישיבה.

אין אונזער שטאט וויילט יעצט דער געוועזענער רב פון ווידזא הרב הגאון ר' אברהם זאראכאוויץ און הער הגאון ר' נחמן קאפ פון ראדין, וועלכע האבען אלס דעלעגירטע פון חפץ חיים שליט"א די אויפגאבע אדורכצופיהרען א רעטונגס-אקציע פאר דער גרויסער ישיבה פון חפץ חיים אין ראדין, וועלכע געפינט זיך לעצטענס אין א זעהר קריטישער לאגע.

עס איז צו האפען, אז אונזער שטאט וועט זיכער פערשטעהן אפצושאצען די וויכטיגקייט פון דער רעטונגס-אקציע פאר דער ראדינער ישיבה, וואס הערט שוין איבער זעכציג יאהר געפיהרט דורכ'ן בעל „חפץ חיים" און במשך דער צייט ארויסגעגעבען פיל ווינדערגרויסע רבנים און תלמידי חכמים.

נייער קאפע-„צענטראל" שפענדעט 10 פראצענט

פון דער היינטיגער ברוטא הכנסה לטובת דעם אינטערנאט אין העלענובעק.

דאס נייע געעפענטע ערשטקלאסיגע קאפע „צענטראל", האט בעשלאסען צו שענקען לטובת דער אנשטאלט פון העלענובעק 10 פראצענט פון דער ברוטא הכנסה פון היינטיגען טאג.

ס'איז דערווארטען צו האפען, אז דאס קאפע „צענטראל" וועט היינט בעזוכט ווערען פון אלע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

שכור'ע כוליגאנעס געשלאגען יודישע בעזוכער אין גארטען „מארצעליו".

(נ) דער באלאמער הילפס-פעראיין „משמרת החולים", האט אונטערנעמען זונטאג איינגעארדנט אין'ם גארטען „מארצעליו" א פערוויילונג מיט פערשי-דענע אטראקציעס.

דער גארטען איז געווען איבערפולט פון בעזוכער.

אין מיטען אויספיהרען דאס פראג-ראם פון דער פערוויילונג האבען זיך אבער ארויינגעריסען עטוועלכע קריסטליכע יונגעליים, וועלכע זענען, ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען, געווען פולם-שכור, און ארויסגערופען א סקאנדאל. ווען דער יונגער עולם האט אנגעהויבען די קלאנגען פון ארקעסטער, זיך געלאזט טאנצען, האבען די אומגעבעטענע געסט זיך ארויינגעפאלען צווישען די טאנ-צענדע, און גענומען אויף א נישט פאַ-סיגען אופן פערמישען די יודישע מעד-לעך. דאס האט נאטירליך ארויסגערופען צווישען די יודישע יונגע לייט א אויפ-רעגונג. די שכורים האבען זיך אבער דערמיט נישט בעגנוגנט און אויך בעפאלען אויף א ווילדען אופן די טאנצענ-דיגע יודישע פארלעך. ס'איז געקומען צו א בלוטיגע געשלעגער און צו א פאניק צווי-שען די יודישע בעזוכער.

די פאליציי האט ערשט א סוף געמאכט צו דער אווצמעירע.

—0—

שול-פליכט

פאר יוגענדליכע פון 15 ביז 18 יאהר.

(מ) נעכטען האט די קאמיסיע פאר עפענטליכער בילדונג ביים מאגיסטראט פערעפענטליכט א מעלדונג, לויט וועל-כער צום נייעם שול-יאהר 1927 איז די יוגענד פון ביידע געשלעכטער אין על-טער פון 15 ביז 18 יאהר, וואס איז בעשעפטיגט אין אינדוסטריע, האנדעל און מלאכה, מחויב צו בעזוכען די שפע-טיגע אוונד-שולען.

לויט'ן געזעץ זענען די ארבייטס-גע-בער מחויב זייערע יוגענדליכע אנגע-שטעלטע צו בעפרייען פון דער ארבייט אויף דער צייט פון די קורסען, 6 שעה אין דער וואך. פאר נישט אפהיטען די פעראָרדנונג — א שטראף פון 6 וואכען ארעסט אדער געלד-שטראף ביז 50 זל.

2 לאדזער יוד. פאבריקאנטען פערוואונדעט ביי אנ'אויטאמאביל-קאטאסטראפע:

דייטשער פאבריקאנט ראטעוועט די פערוואונדעטע.

(:) אויפ'ן שאסעע צווישען פאביאַ-ניץ און לאסק, איז נעכטען פארגעקומען אַנ'אויטאמאביל-קאטאסטראפע, פון וועל-כער ס'האבען געליטען איינינגע יודישע פאבריקאנטען.

דער שטריקוואַרג-פאבריקאנט גרינבערג (נארוטאוויטש 74), דער שטריקוואַרג-פאב-ריקאנט דוד גרינבערג (פאמאָרסקא 4), די אינדוסטריעלער האלשטיין און פוק און זיין זון זענען ארויסגעפאהרען פון לאדז מיט א טאקסאמעטר קיין לאסק.

דער שאפער האט בעמערקט אויפ'ן שאסעע פאהרען נאך אנ'אויטא, וועלכען ער האט געוואלט דעריאגען. דערווייל איז די טאקסאמעטר מיט א שטארקען אימ-פעט צוגעפאהרען צו א גריב, וועלענדיג אויסמיידען אַנ'אונגליק האט דער שאַ-פער אין מיטען פאהרען געהאַקט געווענדעט דעם אויטא, נאר דא האט פלוצלינג גע-פלאצט א ראד, פון וואס דער גאנצער אויטאמאביל איז צוזאמענגעבראכען געווארען אויף שטיקלעך.

פון דער קאטאסטראפע האט חיים גרינבערג בעקומען שווערע וואונדען אויפ'ן גאנצען קערפער און פערליירט דאס בעוואוסטזיין.

יוד גרינבערג איז לייכט פערוואונ-דעט געווארען, האלשטיין, פוק און דער שאפער זענען על פי נס ניצול געווארען.

דער צווייטער אויטאמאביל מיט וועל-כען עס איז געפאהרען דער לאדזשער אינ-דוסטריעלער קינדערמאן, איז שוין גע-ווען ווייט אוועק. האט זיך אבער גלייך אומגעקעהרט צום ארט פון דער קאטאַ-סטראפע, און האט ערטיילט ערשטע הילף די יודישע פאבריקאנטען.

אלע פערוואונדעטע זענען מיט ה' קינדערמאנ'ס אויטאמאביל אבגעפיהרט געווארען קיין לאדז.

לאדז גרייט זיך צו די שטאט-ראט-וואהלען.

אלטער שטאט-ראט וועט נאך אפהאלטען א זיצונג.

ארמיניסטראטארען נעדענקט צו פערשרייבען אויך די לאקאַ-טארען, וואס געפינען זיך נים צייטווייליג אין לאדז!

(:) ווי מיר דערוויסען זיך, האבען זעהר פיל הויז-ארמיניסטראטארען נים אבגעגעבען אין דער רשימה פון די וואהל-בערעכטיגטע די לאקאטארען, וועלכע געפינען זיך אויף זומער-וואוינונגען און אין קור-ערטער.

אזוי ארום דראהט טויזענדער בירגער צו פערליערען זייער שטימרעכט צוליב דער שולד פון ד. ארמיניסטראטארען.

אמת, אז יעדער בירגער האט רעכט צו רעקלאמירען, ווען זיין נאמען איז נישט ארייגעטראגען געווארען אין דער וועהלער רשימה, אבער די פראקטיק האט בעוויזען, אז נאר א קליינער טייל בירגער געהט נאכקוקען די וועהלער-רשימות.

די דעמאקראטען מוזען געהעריג ערפי-לען זייערע פליכטען!

היינט לעצטער טערמין אפצו-געבען די בלאנקעטען וועגען די וואהל-בערעכטיגטע.

(:) היינט 2 נאכמ. ענדיגט זיך דער טערמין אבצוגעבען די רשימות פון די לאקאטארען, וועלכע האבען וואהל-רעכט צום שטאדט-ראט.

די ווירטשאפטס און ארמיניסטראטאר-רען, וואס וועלען נישט אבגעבען די בלאנקעטען צום בעשטימטען טערמין, וועלען שטרענג בעשטראפט ווערען.

קאנפערענץ וועגען סאציאליס-טישען בלאק האט נים געגע-בען קיין שום רעזולטאט.

(:) אויף דער איניציאטיווע פון די אומ-אבהענגיגע סאציאליסטען איז נעכטען פארגעקומען א געמיינזאמע קאנ-פערענץ פון די פארשטעהער פון אלע אר-בייטער-פארטייען וועגען שאַ-פען א געמיינזאמען סאציאליסטישען בלאק צו די וואהלען צום שטאדט-ראט. געקומען זענען די פארשטעהער פון די אומאבהענגיגע סאציאליסטען, פ. פ. ס. לעוויצע, ארבייטס אייניגונג, פועלי ציון, בונד און פועלי ציון רעכטע.

די פארשטעהער פון פ. פ. ס. און דעם דייטשען ארבייטס-פארטיי זענען צו דער קאנ-פערענץ נישט געקומען.

ביים אנהויב פון דער זיצונג האט דער פארשטעהער פון בונד געשטעלט אן אולטימאטום אויסצושליסען די לינקע פועלי ציון פון בלאק. ער האט מאָ-טיווירט דערמיט, וואס זיין פארטיי האט אזא באשלוס פון די העכסטע פארטיי-אינסטאנצען צוליב דער טאקטיק פון פועלי ציון ביי די וואהלען צום ווארשא-ווער שטאדט-ראט.

דערויף האט דער פארשטעהער פון די פועלי ציון געענטפערט, אז צוליב די לעצ-טע אבמאכען פון בונד אויף פועלי ציון וואלטען זיי איינגעטליך נישט געדארפט זיצען מיט די בונדישע פארשטעהער ביי איין טיש, אבער צוליב דער וויכטיגקייט פון'ם אינטערעסאנטען פראגע וועלען זיי דערפון נישט רעדען.

אין דער דיסקוסיע האבען אלע רעד-נער אבגעווארפען די פארדערונג פון בונד.

די בונדישע פארשטעהער האבען דאן ערקלערט, אז זיי וועלען זיך שוין מעהר נישט בעטייליגען אין די ווייטערדיגע קאנ-פערענצען אויב פועלי ציון וועט זיין פער-טרעטען.

דער געפלאנטער ארבייטער בלאק איז אזוי ארום צוקלאפט געווארען באלד אויף דער ערשטער זיצונג.

ציוניסטישער דעמאקראטישער וואהל-קאמיטעט „התאחדות".

נעכטען אווענט איז אין איינגענעם פארטיי לאקאל פארגעקומען א אויסער-ארדענטליכע פערזאמלונג פון די מיטגלי-דער פון „התאחדות" וועגען די וואהלען צום לאדזשער שטאדט-ראט. נאך א לענ-גערע דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען א וואהל-קאמיטעט אונטער'ן נאמען ציוניס-טישער דעמאקראטישער וואהל-קאמיטעט „התאחדות". דאס וואהל-ביורא הויבט תיכף אן זיין טעטיגקייט אין לאקאל פון „התאחדות", שיענקעוויטשא 3-5.

מאנארכיסטען שטעלען ארויס אַנ'איינענע ליסטע צום שטאט-ראט.

(או) די לאדזשער מאנארכיסטען האַ-בען בעשלאסען ארויסצושטעלען אַנ'-איינענע ליסטע צו די שטאדט-ראט וואה-לען א. נ. „די ליסטע פון אלע שטאנ-דען".

נעכטען איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די מאנארכיסטען, אין וועלכער ס'האט זיך בעטייליגט דער רעדאקטאר פון „משעוויאקאווסקי" און איינינגע מאנארכיס-טישע פיהרער פון ווארשא.

די כאדעקעס גרייטען זיך צו די וואהלען.

(או) נעכטען איז פארגעקומען אַנ'אַל-געמיינע פערזאמלונג פון די כאדעקעס, אויף וועלכער זיי האבען אויסגערעכענט די מעלות טובות און די גוטע זאכען, מיט וועלכע דער אלטער שטאדט-ראט האט מזכה געווען די שטאדט. ס'איז בעשלא-סען געווארען צו בעמיהען זיך נישט צו דערלאזען צו קיין צוברעקלונג פון די שטימען און צו פיהרען א שטארקע וואהל אקציע.

סטרוזשעס וועלען שטימען פאר די כאדעקעס.

(§) נעכטען איז אין „דאס לעבען" פארגעקומען אַנ'אַלגעמיינע פערזאמלונג פון סטרוזשעס, אין ס'איז אויך בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען די שטאדט-ראט-וואהלען. די פערזאמלטע סטרו-זשעס האבען זיך ארויסגעזאגט פאר דער ליסטע פון די כאדעקעס.

מלחמה-אינוואלידען און די „ווירטשאפטליכע ליסטע".

(או) דער פעראיין פון די מלחמה אינוואלידען האט בעשלאסען צו שטי-מען פאר דער „ווירטשאפטליכער ליס-טע", וועלכע וועט ארויסגעשטעלט ווע-רען פון איינע פון די היגע פארטייען.

וואו וועלען שטימען די מיליטער לייט?

(פ) די מיליטער לייט, וואס האבען שטימרעכט צום שטאדט-ראט וועלען אב-געבען זייערע שטימען אין דעם וואהל-ביוראָ, צו וועלכען ס'געהערען די קא-זארמעס.

די, וואס זענען איינגעקוואַרטירט אין פריוואטע דירות וועלען אבגעבען זייערע שטימען אין וואהל-ביורא פון דעם הויז, אין וועלכען זיי וואוינען.

וואלען צום קאלישער שטאט-ראט ווערען נישט אפגעלעגט.

אין צוזאמענהאנג מיט דער ידיעה, אז די קאלישער כמעט האט זיך געוועהדעט צום וואיעוואדע אבצולייגען דעם טער-מין פון די דארטיגע שטאדט-ראט-וואה-לען, מעלדעט אונז מען. מענדעלסאָן מיט, אז ער האט דערווייל דעם אינטערוועניִרט מיט דער וואיעוואדשאפט און דער וויצע-וואיעוואדע, וועלכער פערטרעט דעם צוי-קעקומענדען וואיעוואדע, האט ערקלערט, אז די פראגע וועגען טערמין פון די וואהלען געהערט נאר צו דער הויפט-וואהל-קאמיסיע. דער וויצע-וואיעוואדע האלט, אז דער טערמין פון די וואהלען דארף נישט געענ-דערט ווערען.

דערויף האט זיך דער מען. מענדעלסאָן געוואנדעט צום לייטער פון דער אדמיני-סטראטיווער אבטהיילונג, וועלכער האט אויך ערקלערט, אז דער ענין געהט נישט אריין אין זיין קאמפעטענץ, אבער ער פערזענליך האלט, אז די וואהלען דאר-פען פארקומען אין בעשטימטען טערמין ד. ה. דעם 9. סעפטעמבער.

עפיזאדען פונ'ם ערשטען ציוניסטישען קאנגרעס.

(ענדע פון זייט 3).

די איבערראשונג, נאראָלי אליין האט ביים עולם ארויסגערופען טרערען — מיט א מדרש איבער „קול ברמה נשמע בלילה — רוחל מבכה על בניה..."

אויף א מאנגעל אין עפיזאדען פון דעם ערשטען קאנגרעס קען מען זיך נישט קלאגען. אזוי דערצאלט זיך שאליט, אז ער מיט נאך חברים זענען איינגע-שטאנען ביי א טאכטער פון א ירושלים'ער בישאף ד"ר קאבער. דער הויפטער ענגלישער ציוניסט רעווערענד העכלער, האט זיי פערשלעפט אהין מיט זיך. מ'האט פאר זיי געקאכט מאכלים כשר פלייש, חגם ווי האבען דאס גארנישט געגעסען... ביים עסען פלעגט די פאמיליע נישט נאר בענטשען מיט זייער „אבינו מלכנו", נאר אויך דערצו זאגען א „יהי-רצון", אז די היליגע ציוניסטען זאלען ביי זיין לעבען נאכמען אויספירען גיך און באלד דעם משיח בן-דוד.

דער אַלטער שטאט-ראט וועט בקרוב אפהאַלטען אַ זיצונג.

(.ו.ג.) בעוואוסט, איז דער היגער שטאדט-ראט נישט אויפגעלעזט געווא-רען. כ'זענען בעשטימט געווארען נייע וואהלען, דערפאר, ווייל די קאדענץ האט זיך געענדיגט. צוליב דעם ווערען געמאכט אלע הכנות צונויפצורופען בקרוב א זי-צונג פון שטאדט-ראט, וועלכער וועט בע-האנדלען א רייהע לויפענדע פראגען. דער-ווייל קאן אבער נישט גערופען ווערען די זיצונג, ווייל דער פרעזידענט פיילקא און איי-ניגע מיטגלידער פון פרעזידיום געפינען זיך אויף אורלויב.

אונערהערטער טעראר פון כו-כלוכס-קלען אין אמעריקא.

(ענדע פון זייט 4).

מוגנגען האט צוגעזעהען מיט און תיכף די האזונג באגדעם צו מען. וואס האט זיך געוואלט.

די פערצווייפעלטע מעטינגקייט דאבע די כו-כלוקס-קלען רייזען געפיהרט אין שטאט פלארידא. כ'האבען דארט פאר-סירט פאלען, אז אין מיטען העלען טאג זענען א באנדע מאסקירטע חברה לייט בעפאלען די איינוואוינער פון די בעלטשי מעכטיגע נאכט און זיי געבראכט אין א וואלד, וואו זיי בעקומען זייער פסק.

מיר געפינגען פאר נויטיג צוצוגעבען, אז די האזונג געזעלשאפט האט מטה צייל גערודפ'ט יודען. און נישט איין י.ר. איז געפאלען א קרבן פון זייערע רעגעך.

איצטער אבער, ווען דאס געריכט האט בעשלאסען צו בעשטראפען די האזונג חברה, איז צו האפען, אז זיי וועלען זיין פערצוואונגען אבצושטעלען זייערע מיאוסע מעשים.

פראטעסטירען וועקסלען דורך די פאסט.

(פיפ) ווי מיר האבען שוין מיטגע-טיילט, וועט די פאסט פון 1. סעפטעמ-בער אן אויספיהרען וועקסעל-פראטעס-טען לויט די נייע פארשריפטען. די פאסט וועט דערוויבער פון ערשטען אן צונעמען נאר די וועקסעל-בלאנקעטען.

לעזט, אבאנירט

— דאס —

„לאדזער טאגעבלאט"

די מוסטערהאַפטע שולע פאַר יוד. אינטעליגענץ פון נאָוואָמיעסקאַ-געגענד!

Dla dzieci **żyd. inteligencji** północnej dzielnicy miasta.

7-kl. SZKOŁA Kacenelson-Nachumow ul. nad Łódką Nr. 6 przy Nowomiejskiej

שילער און שילערינס פון 6—14 יאָהר ווערען אָנגענומען אין די שול-קלאַסען
50% ביליגער
איז די נאָכמיטאָג-שולע פאַר אונבעמיטעלטע.
פּויליש
איז די אונטערריכטס-שפּראַך פון אַלע לימודים
העברעאיש
און אַלע לימודי-קודש ווערט געלערנט גרינדליך

7-קלאַסיגע **שולע** — פון — קאַצנעלסאָן-נאַחומאָוו נאַד לודקאַ 6 נעבן גאַס ביי נאָוואָמיעסקאַ

אונטער דער פּערזענליכער השגחה און נחלה פון **ר' בנימין יעקב קאַצנעלזאָן** ווערט געפיהרט ספּעציעל פאַר קנאַבען פון בעסערע פּראָגרעסיווע עלטערן (פון 4—14 יאָהר)
א רעליגיעזער חדר (נאָכמיטאָג פון 4—7)
מיט דעם חדר-פּראָגראַם פון אַלע לימודי-קודש: חומש, רש"י, תנ"ך, פסוק, גמרא.

ד' אלול — 1927 1/9
איז דער אָנפאַנג פון די לעקציעס. אַלע שילער און שילערינס מוזען קומען אין שולע.
איינשרייבונגען: פון 11—2 און פון 4—7. מיטברענגען א מעטריקע און א פּאָקען-שיין פון קינד.

Freblówka nowoczesna — מאָדערנע פרעבעלשולע
פאַר קינדער פון 3—6 יאָהר
פּויליש אינטערריכטס-שפּראַך אין דער I גרופּע, העבּרעאיש אין דער II גרופּע. מוזיק, ריטמישע גימנאַסטיק, ריטמישע טענץ, האַנדאַרבייט. גוטע אויפזיכט, עמאָציאָנאַלע און בעסטע ערציהונג.
50% ביליגער איז די נאָכמיטאָג-פרעבעלשולען פון 2—6 פאַר אונבעמיטעלטע אָדער שוואַכע קינדער.

וואַרנונג.

דער קרייז-ראַיאָן פון מלחמה-אינוואַלידען-פאַרבאַנד פון דער פּוילישער רעפּובליק אין לאָדז וואַרנט די קריגס-אינוואַלידען און די אלמנות נאָך די פאַרשטאָרבענע פאַר דער טעטיגקייט פון אַדוואָקאַט סטאַניסלאַוו קולפּאַ דער אויטאָר און אַרויסגעבער פון „פּראַקטישען עצות-געבער פאַר אינוואַלידען". דער אַדוואָקאַט קולפּאַ קאָלפּאָרטירט דורך געדונגענע מענשען דאָס דאָזיגע ביכעל צווישען די אינוואַלידען און זייערע פאַמיליעס, בעהויפּטענדיג צו 3 זל. 60 גר. פאַר אַן עקזעמפּלאַר. חוץ דעם האָט זיך דער דערמאָנטער קולפּאַ געווענדעט צו אַלע אלמנות אין קראָקעווער ראַיאָן פון פינאַנץ-קאַמער וועגען פלומרשטער השתדלות מכח א רענטע פאַר אלמנות, אויף וואָס ער האָט זיך געהייסען איבערשיקען צו 5 זלאָטעס. עס איז העכסט וואַהרשיינליך, אַז די אַגענטען פון אַדוואָקאַט קולפּאַ וועלען זיך אויך ווענדען אין לאָדזער ראַיאָן און זיי וועלען זיך בעמיהען אויסצונאַרען פון אונבעוואוסטזיניגע פון די אינוואַלידען און אלמנות די אָפּצאָהלונגען, דראָהענדיג די פּראַאינטערעסירטע, אַז מ'וועט זיי איינהאַלטען די געהעריגע רענטעס, אויב זיי וועלען נישט קויפען דאָס דערמאָהנטע ביכעל פון אַדוואָקאַט קולפּאַ.

געבענדיג די אויבענדערמאָנטע וואַרנונג צו דער עפענטליכקייט פאַר די פּראַאינטערעסירטע, מאַכט בעקאַנט דער קרייז-ראַיאָן פון מלחמה-אינוואַלידען-פאַרבאַנד פון דער פּוילישער רעפּובליק אין לאָדז די מלחמה-אינוואַלידען און אלמנות, אַז די טעטיגקייט פון אַדוואָקאַט קולפּאַ האָט דעם איינציגען צוועק אויסצופּרעסען פון אונבעוואוסטזיניגע געלד, דעריבער עמפעהלט מען די אַלע, צו וועלכע ס'וועלען זיך ווענדען די אַגענטען פון אַדוואָקאַט קולפּאַ תיכף דערוועגען מודיע צו זיין דעם קרייז-פאַרבאַנד. עס האַנדעלט זיך דערין, כדי צונישט צומאַכען די שעדליכע טעטיגקייט פון אַדוו. קולפּאַ פאַר אינוואַלידען און אלמנות,

די פאַרוואַלטונג.

אכטונג לעזער פון טאָמאַשאָוו-מאַז.!

אין דער בוכהאַנדלונג פון ח. ווייס, יעראָזאָלימסקאַ № 2 בעקומט מען טעגליך דאָס
„לאָדזער טאַגעבלאַט"
ווי אויך ווערט אָנגענומען אַנאָנסען, גראַטולאַציעס, נעקראָלאָגען צו רעדאַקציע-פּרייזען.
גלייכצייטיג מאַך איך בעקאַנט, אַז איך האָב אויף לאַגער א גרויסען אויסוואַהל פון שרייב-מאַטעריאַלען און שול-ביכער פאַר קינדער און יוגענד פון מיטעל-שולען.
ח. ווייס, יעראָזאָלימסקאַ 2.

8-kl. GIMNAZJUM ŻEŃSKIE Marji HOCHSTEINOWEJ

Wólczańska 23, tel. 14-27
מיט פולע רעכט פון רעגירונגס-שולען (קאַטעגאָריע A)
די לעקציעס הויבען זיך אָן דעם 1-טען סעפּטעמבער. די קאַנצעלאַריע איז אָפען פון 10 ביז 2 און פון 4 ביז 7. ביים גימנאַזיום איז א קינדער-היים מיט'ן סיסטעם פון פרעבעל. מאָנטעסאָרי.

פאַר דער יודיש. אינטעליגענץ
וועלכע וויל געבען די קינדער א בעסערע ערציהונג, ווערען ביי דעם העברעיען גימנאַזיום אויך געעפנט קלאַסען פאַר קינדער פון 7 ביז 14 יאָהר, וואָס ווערען געפיהרט לויט'ן סיסטעם פון שטייגערישע שולען.

Wyższe Żeńskie Gimnazjum Klary Wolfsonowej
פּאָמאַרסקאַ 18 (פריהער שרעדניאַ) די געביידע געפינט זיך אין א פּאַרק און גערטנער, וואָס בעשטעהט פון א מאָרגע.

בעמ.: ביים גימנאַזיום א שול-פאָרבערייטונגס-אַנשטאַלט פאַר קינדער פון 4—7 יאָהר. :—: „מאָדערנע ערציהונג" סיסטעם פּראָפ. מאָנטעסאָרי. :—: נידריגער אָפּצאָהל.
די קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום געעפנט אַ' פון 9—1 און פון 5—7 אָוו.

פּאָדערט איבעראַל

נאָר פּאַטענטירטע
פעלד-בעטען
פאַרזעהען מיט דער פאַבריקס-מאַרקע
Pàma-Patent
פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען.
שטעטס אויף לאַגער אין א גרויסען אויסוואַהל: ניקעל-בעטען, אייזערנע-בעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער-וועגעלעך, הויכע קינדער-בענקעלעך, שאַטקאַלעס און געבענטע מאַטראַצען.
ביליגסטע פּרייזען! רעעלסטע בעהאַנדלונג
לאָדז, פּולנאַצנאַ 24, טעל. 31-85.

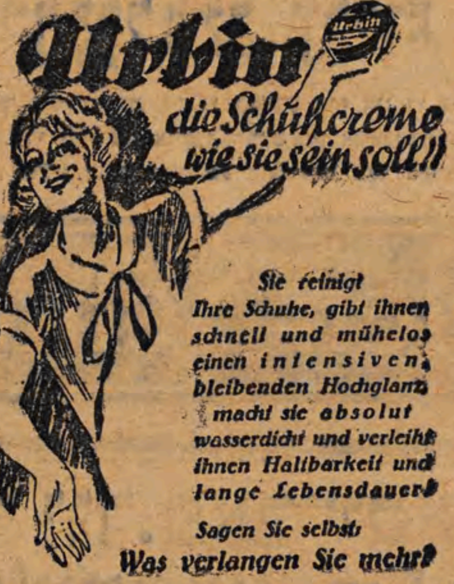

Urbin Putzt und pflegt täglich Millionen Schuhe

א שעהן מעבלירט, רויז, נישט קרעמפּירענד צימער

ווערט געזוכט אויף 2 טעג אין דער וואָך. אינטערעסענטען ווערען געבעטען אָנצוגעבען אין דער פּוילישער אָדער דייטשער שפּראַך אין אַדמ. פון „לאָדזער טאַגעבלאַט" אונטער „H. L. 87600".

Zaginęła portmonetka
zawierająca następ. weksle: 1) zł. 200 pł. dn. 15|9 1927 r. wyst. Schönberg i Batist w Rzeszowie na zlec. Suko, D. Lemberger. 2) zł. 256 wyst. J.Weinstein, Kielce na zlec. B-cia Rottberg ost. żyro K. Hupert pł. 18|9; 3) zł. 71 pł. 30|9 wyst. B. Adler, Łódź na zlec. B-cia Teich oraz złoty damski zegarek z kantem emaljowym i gotówką 8 dol. ½ losu V kl. 15 Lot. Państ. № 2420 ¼ „ „ „ „ „ „ „ 35840 Uczciwy znalazca zechce zwrócić za wynagrodzeniem do SZ. B. TEICHA, Piotrkowska 15 u Lemhergera. Weksle unieważnia się. Dyskrecja zapewniona.

7-קל. קאָאָבעדו-שולע פון ש. שולדענריין

29 פּאָלודניאָוואַ 29
שילער אָנמעלדונגען (פון 5½ ביז 14 יאָהר אין אַלע קלאַסען ווערען אָנגענומען טעגליך פון 10 ביז 2 און פון 5 ביז 7 אָוונד.
בעמערקונג: צום נעמען שול-... פאַר יודישע לימודים פאַר שילער, וואָס בעזוכען די פאָלקס-שולען אָדער גימנאַזיום'ס.
די לעקציעס הויבען זיך אָן דעם 1-טען סעפּטעמבער 8 אַז. פריה.

Gimnazjum Humanistyczne

T-wa Szerz. Ośw. wśród Żydów w Łodzi
Pomorska 46/48 — tel. 6-64.
איינשרייבען פון קאַנדידאַטען נעמט אָן די קאַנצעלאַריע טעגליך פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ. אָנהויב פון די לימודים—דעם 1.9 8 א זייגער.
איינטריטס-עקזאַמענס—דעם 1.9 4 א זייגער.
3243

¼ לאָס אונטער'ן נומער 1266

פון דער פּוילישער מלוכה-לאָטעריע איז פאַרלוירען געוואָרען. אָפּצוגעבען געגען בעלוינונג.
בושעזשינער 5 צו ש. גוטש.

משוררים

מיט גוטע שטימען (סאָפּראַן און אַלט) נעבען גוטער בעלוינונג ווערען פון זאַפּאַרט געזוכט אין אַלעקסאַנדרישער שוהל. צו ווענדען זיך טעגליך אין קאַנצעלאַריע ביי דער שוהל צום דיריגענט ר ו ב י ן פון 6—8 אָוונד.
3445

אין דער יאַרבריימונג-שולע פון ש. זיעלאַנקאַ

68 וואָסכאַדניאַ 68
ווערען אָנגענומען שילער פון 6 יאָהר אָן.
בעמערקונג: עס איז געעפנט געוואָרען די III קלאַס.

מיט די רעכט פון רעגירונגס-גימנאַזיום 8-קל. מערכעו-גימנאַזיום „ווילעדזאַ" „WIEDZA"

62 וואָסכאַדניאַ 62
אָנמעלדונגען פון קאַנדידאַטקעס פאַר אַלע קלאַסען פון העכערן און נידריגען גימנאַזיום נעהמט אָן דער סעקרעטאַריאַט טעגליך פון 10—1 און פון 5—7.
די עקזאַמענס וועלען פאַרקומען לויט לעקציאָנס-סיסטעם פון ... חרושעשען אָן.
אָנפאַנג פון אונטערריכט דעם 1-טען חרושעשען.
דירעקטאָר: (—) B. JUDELEWICZ

עלטערן!

פאַר 3 זלאָטעס א מאָנאַט ווערט געלערנט מיט קינדער וואָס לערנען אין פאָלקס-שולען: חומש, רש"י נ"ך משניות, גמרא יהדות היסטאָריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריוו. ... ערגאַנזונג ... ר. ד. ראָזענפעלד פּלאַץ וואָלנאָשטשי 6, קאָמער 2 שטאָק.
בעמ.: ס'ווערען אויך אָנגענומען אָנפאַנגער פון 5 יאָהר אָן.

די בעוואוסטע 7-קל. פּריוואַט-פאָלקסשולע ב. האַמער, וואָסכאַדניאַ —45—

איינשרייבונגען פון נייע שילער הויבען זיך אָן היינט דאָנערשטאָג, דעם 25-טען ד. ח. די קאַנצעלאַריע איז טעטיג פון 10—2 פאַרמ. און פון 4—7 אָוונד. פאַר אונבעמיטעלטע א בעדייטענדע הנחה. די שול פאַרבערייטעט אין דער 2-טער קלאַס פון יודיש. גימנאַז.
בעמערקונג: ביי דער שול איז טעטיג א פרעבעל און פאָרבערייטונגס-קלאַס פאַר קינדער פון 5 ביז 7 יאָהר.
די פּרייזען זעהר צוגענגליכע

לעטשניצע

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען און צאָהן-ערצטליכער קאַבינעט
17 זגערזשער 17, טעל. 16-93.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז-, האַלז, אויערען-קר.	פון 11-10, 3—2, 7—6
ד"ר יוסטמאַן	נערוועז-קראַנקהייטען	פון 12—2
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכטס-קר.	11—10
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12—10, 5—4
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	1—12½, 6—5
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	2—1
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע קראַנקהייטען	
ד"ר וויינבערג	אינערע, ספּעצ. הערץ, לונגען	1—11, 7—6
ד"ר סטופּעל	רענטגען	12—10, 6—3
צאָהן-אַרצט א. גראָדזענטשיק	צאָהן- און מויל-קראַנק.	9—3
צאָהן-אַרצט נ. ראָזעס		9—3

פינסטליכע העהענזאָננע-בעשטראַהלונג. קוואַרץ-לאַמפּ. מיט דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרען
א רענטגען-אינסטיטוט
... - לאַמפּ, דיאַטערמיע און עלעקטריש-מעדיצינישע קאַבינעט. ... אין דער שטאָט. ... אַלע אַרט מעדיצינישע אַנאַליזען. — קורסען פאַר שטאַמלער
אימפּונגען געגען סקאַרלאַטינע.

בוכבינדער-געהילפען

אויף לערן-יונגלעך געגען באַלדיגער צאָהלונג ווערען פון זאַפּאַרט געזוכט אין דער מעכאַנישער בוכבינדעריי און העפטען-פאַבריק קאָנסטאַנטינער № 14 אין הויף, קופּער.
3466

וכי תמכור ממכור לעמיתך או קנה מיד עמיתך, אל תונו איש את אחיו!

און טאָמער וועט דיר דיין חבר אָנטרעפען, זאָלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביוראָ פּיאָטריק. ז"ל, דורכגאַנג (זאַכאָדניאַ 52) ווערט לויט'ן איסטאָרט געפיהרט צו ערלעדיגען אַלערליי ביזנעס. קלאַגען ... בעזאָרגען אויף אַלע שטאָדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַד-מיניסטראַציעס, רעקורסען,—ווענן פּאָנעס, פּעטיציעס, פּעסער אין קאָמיסאַר.-זשאַנדאַרמעריע אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינמערציזיעס, אַקטען דראַ-וויזנעס, מאַרגע ספּראָטעס ווי אויך איבערזעצונג אין אַלע שפּראַכען.
שנעל, רעעל און ביליג!
מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ רעכטסקאָנסולענט
פּיעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52.

א זוניג מעבלירט צימער

ביי אַן אינטעליגענטער פאַמיליע מיט א בעזונדערען איינגאַנג פון זאַפּאַרט צו פאַרמיטען. צו ערפאַהרען אין דער אַדמ. פון „לאָדזער טאַגעבלאַט".

גרויסע קעלער-רוימען

פון זאַפּאַרט צו פאַרמיטען. דער איינגאַנג איז פון דער גאַס און פון הויז. קילינסקיעגאָ № 36 ביים ווירט.

בעריהמטער פאָטאָגראַף-קינסטלער

פיהרט אויס פאָטאָגראַפיעס אָהן קאָנקורענץ!
יעדע פאָטאָגראַפיע איז א קונסט-בילד!
ספּעציאַליסט פון קינדער-אויפנאַהמען נעמט אָן אַלערליי בעשטעלונגען און קומט צו די קליענטען א היים. די ... ווערען אויסגעפיהרט דורך א אַפּאַראַט פון דער נייעסטער טעכניק ביי דער מיטהילף פון קינסטליכען ליכט. א חוץ דעם ווערען אויסגעפיהרט אַלערליי אויפנאַהמען ווי: פּאָרטרעטען, האָכצייטען, ...ס, טעאַטער און מצבות-אויפנאַהמען. אויך בעשטעלונגען אויף אַרויסצופאָהרען. דאָס וועטער און די צייט פון טאָג שטערט נישט צו די אויפנאַהמען. נישט קוקענדיג אויף דער גרויסער בעקוועמליכקייט זענען די פּרייזען זעהר צוגענגליך. בעשטעלונגען ווערען אָנגענומען פון 8 א זייגער 10 פריה ביז 3 נאָכמ.
זאַוואַדזקאַ 39, 3-טער שטאָק, אָפּיציגע ביי הערשאַפט סאַאור.
גוט און ביליג! גוט און ביליג!

8-טונג!

דאָס **לאָדזער טאַגעבלאַט** בעקומט מען טעגליך 6 א זייגער פריה אין אַלע באַהן-קיאָסקען פון **„רוך" („Ruch")**

פאַר 12 זל.

לערנט איד אויס **טאַנצען**
פאַר אָנפאַנגער הייבט זיך אָן דער קורס דעם 3-טען פון יעדען חודש. איינשרייבונגען אין דער טאַנץ-שולע פּאָלודניאָוואַ 10.
מיט אַכטונג ד. פרידוואַלד.

וויכטיג פאַר דאַמען!

מאַכט איך די עלעגאַנטסטע דאַמען-היטע נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די עלעגאַנטסטע היטע איבער-אַרבעט איך אויף געגענליך נור פאַר 2.50 זל.
געדענקט די אַדרעס: 23 זאַוואַדזקאַ 23
אין הויף, 2-טען איינגאַנג, לינקס פּאַרטער.
בעמ. מאַכע איך שפּאַ-וועלור- פּאַ-מעט- און פילץ-היטע אין אַלע פאַרבען און פאַרבען אין פיינסטער אויספיהרונג. דיער ... גאָר אויף א קורצער צייט. נאָר פאַר 7 זל.
„TOBA"

לעזט און אַבאָנירט דאָס **„לאָדזער טאַגעבלאַט"**

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: פאַר א חודש אין פּוילען 5 זל., אין אויסלאַנד און בעלגיען—20 פראַנק, אין אַמעריקאַ לענדער—1.25 דאָלאַר.
אַנאָנסען-פּרייז: פאַר א מילימעטער-שורה פאַר'ן טעקסט 16 גר., פּרעמיע 24 גר., אין טעקסט 40 גר., פּרעמיע 60 גר., נאָכ'ן טעקסט 12 גר. פּרעמיע 18. פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער. אויסער דער שטאָט—מיט 50% טייערער. פון די פּרייזען ווערט גיט אראָפּ קיין ראַבאַט.

Redaktor wydawca E. Hamburski.
Tłocznia: E. i M.Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 16